

1. Ahəng qanunu haqqında verilən fikirlərdən biri səhvdir:

- Ahəng qanunu dilimizin əsas fonetik qanunudur.
- √ Əsl Azərbaycan sözləri istisnasız olaraq, həmişə ahəng qanununa tabe olur.
- Ahəng qanunu morfonoloji qanundur
- Sözdə eynicinsli səslərin bir-birini izləməsinə ahəng qanunu deyilir.
- Ahəng qanunu kök və şəkilçinin bitişdiyi yerdə daha möhkəm olur.

2. Hansı sözlərdə cingiltili samit özünün kar qarşılığı kimi tələffüz olunur?1. möhtəşəm,2. poladdan,3. vüqarlı,4. azaddır,5. nəğməkar

- √ 2,4
- 3,4,5
- 1,2
- 2,4,5
- 1,4

3. Orfoqrafik səhvi göstərin:

- √ Məlikməmmədin nağlı
- quzu beyni
- sənin oğlun
- oğulun yaxşısı
- beyinin möcüzələri

4. Cümlələrdən birində “oğul” sözünün kökündəki “u” hərfi düşməməlidir. Orfoqrafik səhvi tapın:

- Oğlumuz, deyəsən, ağıllanıbdır
- Onun oğlu bu il məktəbi qurtarır.
- √ Oğlun pisi-yaxşısı olmur.
- Oğlum universitetdə oxuyur.
- Oğlum yaman dəcəldir.

5. Hansı sıra yalnız vurğu qəbul etməyən şəkilçilərdən ibarətdir?

- √ – gil, -madan², -casına²
- –ar,² -ır⁴, -acaq²
- –ıl⁴, -da², -ıntı⁴
- –dan², -dı⁴, -sız⁴
- –lar², -çı⁴, -cıl

6. Vurğusu dəyişməklə mənası dəyişməyən sözlər hansılardır?1. gözlə,2. xeyli,3. büzmə,4. azdır,5. damcı,6. sahil

- √ 2,5,6
- 4,5,6
- 1,3,6
- 2,4,5
- 1,5,6

7. Sözlərdən birində qoşa samitlərdən birincisi kar samit kimi tələffüz olunur:

- fəaliyyət
- güllə
- √ saqqal
- müəllim
- təəccüb

8. Bir çox sözlərdə iki kar samit yanaşı işləndikdə ikinci samit özünün cingiltili qarşılığı kimi tələffüz edilir. Bu qaydaya hansı bənddəki söz uyğun gəlir?

- saqqal
- sehrbaz
- √ dəftər
- şəffaf
- anbar

9. Sonu qoşasamitli sözlər neçə hecalı olur?

- üç
- dörd
- √ bir
- Belə sözlər müxtəlifhecalı ola bilər.
- iki

10. Hansı sözlərdə vurğu birinci hecaya düşür?1. həyat ,2. yenə,3. amma,4. əlbəttə,5. bayaq

- √ 2,3,5
- 1,3,5
- 2,3,4
- 1,4,5
- 1,2,4

11. Sətirdən-sətrə keçirmək üçün hecalara düzgün ayrılmayan sözlər hansı cavabda göstərilib?1. bə-di-i,2. Dağs- tan ,3. dia-qram,4. a-na,5. sür-ət,6. kitab-larımız

- √ 1,4
- 1,2,5
- 2,3
- 2,3,5
- 4,5

12. Hansı söz səhv yazılmışdır?

- √ inqilap
- təəccüb
- sədr
- sətir
- nəsil

13. Tələffüzü və yazılışı fərqlənməyən sözü göstərin:

- √ kürk
- yarpaq
- külək
- çiçək
- torpaq

14. “Polad ” sözünə bu şəkilçilərdən biri artırıldıqda kökün son samiti (t) kimi tələffüz olunur:

- –ı
- √ –da
- –ımız
- –a
- –in

15. Vurğusu son hecaya düşən sözü göstərin:

- √ bayraqdar
- sapsağlam

- sanki
- respublika
- yenə

16. Dilimizdə vurğunun yeri, əsasən, sözün hansı hecasıdır?

- ✓ son hecası
- həm orta, həm son hecası
- həm ilk, həm orta hecası
- orta hecası
- ilk hecası

17. Sözlərdən birinin hecalara bölünməsi yanlışdır:

- ə-ziz-lə-mək
- mək-təb-li
- e-ma-lat-xa-na
- müb-tə-da
- ✓ qur-ucu-luq

18. Sözdə hecaların sayı necə müəyyənləşdirilir?

- ✓ saitlərin sayına görə
- kar samitlərin sayına görə
- açıq saitlərin sayına görə
- dodaqlanan saitlərin sayına görə
- samitlərin sayına görə

19. Hansı sözdə kar samit cingiltili tələffüz olunur?

- divar
- qəzet
- kağız
- işdən
- ✓ hoppanmaq

20. Vurğudan asılı olaraq mənası dəyişə bilən sözü müəyyənləşdirin:

- ✓ qovurma
- tirmə
- barama
- xurma
- məhkəmə

21. “Tüstu” sözünün fonetik təhlilindəki səhvləri göstərin: 1.5 səs, 5 hərfdən ibarətdir. 2. İkihecalı sözdür, vurğusu birinci hecaya düşür. 3. İki incə, dodaqlanan, qapalı sait var. 4. Sözdə üç kar samit işlənmişdir. 5. Ahəng qanununa tabe olur.

- 2,3
- 4,5
- ✓ 2,4
- 1,5
- 1,2

22. “Dovşan” sözünün fonetik təhlili ilə bağlı səhv cavabı göstərin: 1. 6 səs, 6 hərfdən ibarətdir. 2. (o), (a) qalın, açıq saitlərdir. 3. 3 cingiltili və bir kar samit işlənmişdir. 4. İkihecalıdır, vurğu son hecaya düşür. 5. Qalın saitlərin ahəngi gözlənilmişdir.

- ✓ 1,3
- 3,5
- 2,4
- 2,3

- 1.2

23. Hansı cərgədə sözlərin sonundakı cingiltili samiti kar qarşılığı ilə əvəz etdikdə sözlərin ikisinin də mənası dəyişir?

- √ qəlb, atlas
- göy, palaz
- dağ, sənəd
- rəng, kitab
- bağı, ağac

24. Hansı birləşmənin asılı tərəfinin son samiti cingiltili tələffüz olunur?

- nəhəng motorlar
- müdrik adam
- √ qılınc ağzı
- kənd həkimi
- palıd qozası

25. Hansı söz birləşmələrinin I tərəfinin son samiti tələffüz zamanı karlaşır: 1.palıd qozası,2.palıd ağacı,3.dörd manat,4.dörd uşaq,5.kitab satışı

- 2,4,5
- 1,3,4
- 2.3
- 2.5
- √ 1,3,5

26. “K” hərfi hansı sözdə (g) samitinin kar qarşılığını ifadə edir?

- seçki
- kassa
- √ çəki
- marka
- ləçək

27. Verilmiş sözlərdən neçəsində “q” hərfi özünün kar qarşılığı kimi ifadə edilir? Məqsəd, qəbul, qəzet, nöqtə, maraq, diqqət, nöqsan, parlaq, yarpaq, qəza

- √ 4.0
- 5
- 3.0
- 2.0
- 1.0

28. Cərgələrdən birindəki sözlərdə eyni səs müxtəlif hərflərlə ifadə olunmuşdur:

- √ rəqs, kadr
- nöqtə, doqquz
- itki, bitki
- var, bar
- kənd, kağız

29. Hansı danışmaq səslərinin əmələ gəlməsində hava axını, əsasən, burun boşluğundan çıxır?

- p,b
- v,e
- l,r
- √ m,n
- s,ş

30. Hansı sıradakı sözlərdə incə saitlərin hamısı işlənmişdir?
- √ yeni görüşlər
  - enlikürək güləşçi
  - məktəbin həyəti
  - incə söhbət
  - döyüş bölgəsi
31. Hansı sözdə kar samitlər yanaşı işlənmişdir?
- bitki
  - √ hərəkətsiz
  - xəstə
  - köçkün
  - taxta
32. Hansı cərgədə ahəng qanununun pozulduğu əsl Azərbaycan sözləri verilmişdir?
- √ işıq, ilıq, işartı
  - şəkil, ömür, beyin
  - heca, samit, vasitə
  - şəfa, şələlə, sirdaş
  - kitab, medal, sait
33. “Xəstə ” sözünün fonetik təhlilindəki səhvi göstərin:
- (ə)- incə, açıq, dodaqlanmayan saıtdır.
  - Vurğu ikinci hecaya düşür.
  - 5 hərf, 5 səsdən ibarətdir.
  - √ Samitlərin üçü də kardır.
  - İkihecalıdır.
34. “Çıraq ” sözünün fonetik təhlilindəki səhvi göstərin :
- İkihecalıdır, vurğu ikinci hecaya düşür.
  - Sözdə qalın, dodaqlanmayan saıtlərin ahəngi gözlənilmişdir.
  - √ Bir kar (ç), iki cingiltili (r),(q) samitləri işlənmişdir.
  - Deyilişi ilə yazılışı fərqlənir.
  - Saıtlərdən biri açıq, digəri qapalıdır.
35. Əlifba...1.Hərflərin müəyyən sıra ilə düzülüşüdür.2.Şifahi dilin göstəricisidir.3.Səslərin öyrənilməyi bölmədir.4.Ərəb dilindən alınma sözdür.5.Yunan mənşəli sözdür.
- 2.4
  - 1.5
  - 1,2,4
  - √ 1.4
  - 2,3,5
36. Hansı sözdəki qalın, dodaqlanan, qapalı saıt səs uzun tələffüz olunur?
- hovuz
  - texnikum
  - müsavat
  - √ Səbuhi
  - xudahafiz
37. Sözlərdən hansında cingiltili samit səs iştirak etmir?
- √ həssas

- xasiyyət
- yetərsay
- seçki
- itki

38. Hansı cərgədəki sözlərin hamısında ahəng qanunu pozulub?

- √ Samir, sahil, şələlə
- zənbil, sabun, mərdanə
- qayçı, bəlağət, həzin
- sarmaşiq, mahnı, güzgü
- maşın, sürücü, təhsil

39. Neçə sözdə eyni zamanda həm açıq, həm də qapalı sait işlənmişdir? İşıq, balıq, vergül, sərgi, sütun, ömür, zəngin.

- √ 5.0
- 2.0
- 4.0
- 1.0
- 3.0

40. Saitlərdən birinin uzanması ilə mənası dəyişən sözlər hansı sıradadır?

- √ dava, bəzən
- əsir, süfrə
- məna, mina
- kitab, katib
- gəlin, əkin

41. Tərkibində yalnız dodaqlanmayan qapalı saitlər olan söz hansıdır?

- √ ildırım
- təndir
- qazıntı
- qürub
- Mələhət

42. Hansı sözlərin tərkibində yalnız açıq saitlər işlənmişdir? 1.yorğun,2.sürü,3.qalın,4.bildirçin,5.dovşan,6.meşə

- √ 5.6
- 2.4
- 3.5
- 1.5
- 1.3

43. Danışıq səslərinin yaranmasında hansı danışıq üzvləri daha fəal iştirak edir?

- √ dil, dodaqlar, səs telləri
- ağ ciyər, dodaqlar, səs telləri
- dişlər, səs telləri, qırtlaq
- ağ ciyər, nəfəs borusu, dil
- dişlər, burun boşluğu, ağız boşluğu

44. “Səadət” sözündə neçə səs və neçə hərf vardır?

- √ 5 səs, 6 hərf
- 6 səs, 6 hərf
- 4 səs, 6 hərf
- 4 səs, 5 hərf
- 5 səs, 5 hərf

45. Hansı sözdə hərfələrin sayı səslərin sayından bir vahid azdır?
- √ radio
  - gündüz
  - könül
  - dəmir
  - alim
46. Yalnız kar samitlərdən ibarət olan cərgəni göstərin:
- k,z,g,ç,h,j
  - √ p,t,ş,s,x,f
  - p,f,x,t,q,y
  - e,m,ş,s,n,d
  - x,b,t,v,ş,ğ
47. Hansı sözdəki bütün samitlər kar qarşılığı olmayan cingiltili samitlərdir?
- √ limon
  - dərman
  - hazırlıq
  - narşərab
  - məcnun
48. Hansı sözdə cingiltili qarşılığı olmayan kar samit işlənmişdir?
- √ hədiyyə
  - fərman
  - şələlə
  - çətin
  - xatirə
49. Cərgələrin birində cingiltili samitin kar qarşılığı səhv verilib:
- √ v-p
  - j-ş
  - z-s
  - ğ-x
  - g-k
50. Cümlədə ahəng qanununa tabe olmayan neçə söz işlənmişdir? Gülzar bir misalın həllində kömək üçün sinif yoldaşı Ramizə müraciət etdi.
- √ 4.0
  - 2.0
  - 3.0
  - 5.0
  - 1.0
51. Ahəng qanunu hansı cərgədəki sözlərdə pozulmuşdur?
- odun, boru, möhür
  - qələbə, qəsəbə, araba
  - qaşiq, beşik, zərif
  - √ musiqi, insan, hakim
  - Kiyev, Bağdad, Berlin
52. Hansı sözlərdə yalnız dodaqlanan saitlər işlənmişdir? 1.kobud,2.dönüş,3.aydınlıq,4.uzaq,5.könül

- √ 1,2,5
- 1,4,5
- 2,3,5
- 2,4,5
- 1,2,4

53. Hansı cərgədəki sözlərdə qalın saitlərin hamısı iştirak edir?

- √ qoyun, arı
- ana, qohum
- otaq, qapı
- arzu, gül
- quzu, qoç

54. Yalnız incə saitlər hansı cərgədədir?

- a,ı,o,u
- o,u,ö,ü
- a,e,o,ö,ə
- ı,i,u,ü
- √ e,ə,i,ö,ü

55. Dil və alt cənənin yuxarıya doğru qalxması nəticəsində ağız boşluğunun daralması hansı saitlərin tələffüzü üçün səciyyəvi xüsusiyyətdir?

- √ qapalı
- dodaqlanmayan
- açıq
- incə
- qalın

56. a,ə,ö saitlərini birləşdirən nədir?

- Qalın saitlərdir.
- İncə saitlərdir.
- Dodaqlanmayandır.
- Qapalı saitlərdir.
- √ Açıq saitlərdir.

57. Köhnəlmiş sözlər cərgəsini göstərin:

- qapı, qaymaq, qonur
- yanacaq, çırpı, odun
- √ yağmalamaq, suç, güz
- dəsmal, döşəmə, tavan
- sürü, qoyun, quzu

58. “Əhvalat” sözünün leksik təhlilində harada səhvə yol verilmişdir?

- Antonimi yoxdur.
- Ümumişlək sözdür.
- √ Sinonimi yoxdur.
- Leksik və qrammatik mənaya malikdir.
- Alınma sözdür.

59. Sözlərdən neçəsi çoxmənalıdır? Almaq, qaş, səyyah, göz, qar, şeir, sahil

- √ üçü
- dördü
- beşi

- altısı
- ikisi

60. Hansı omonimlər müxtəlif nitq hissələrinə aiddir?1. mürəkkəb,2. nəticə,3. qurd,4. yaş,5. çay,6. şam

- √ 1,4
- 4.5
  - 2.3
  - 1.6
  - 3.6

61. Hansı xüsusiyyətlər, əsasən, alınma sözlərə aiddir?1. Ahəng qanununun gözlənilməsi 2. Eynicinsli qoşa saıtlərin işlənməsi 3. Sözüñ “r” samiti ilə başlanması 4. Vurgunun son hecaya düşməsi 5. Uzun saıtlərin olması

- √ 2,3,5
- 1,4,5
  - 2.4
  - 3,4,5
  - 1.3

62. Hansı sözləri yerinə görə həm arxaik, həm də ümumişlək hesab etmək olar? 1. ozan ,2. ağac,3. dəli,4. pendir,5. tramvay,6. qopuz,7. donluq

- √ 2,3,7
- 3.4
  - 2,3,6
  - 1,6,7
  - 1,2,3

63. Frazeoloji birləşmələr haqqındakı səhv fikri göstərin:

- √ Dildə hazır şəkildə olmur, yalnız nitq prosesində yaranır.
- Belə birləşmələrin tərkibindəki sözlər öz həqiqi mənalarını itirib məcazi mənada işlənir.
  - Bütövlükdə cümlənin bir üzvü olur.
  - Nitqə xüsusi ifadəlilik və canlılıq gətirir.
  - Tərəfləri birlikdə bir leksik mənəni ifadə edir.

64. Biri həm omonim, həm də çoxmənalı söz kimi işlənə bilər:

- √ kök
- nəbz
  - durna
  - baş
  - zindan

65. Sözlərdən biri omonimlik xüsusiyyəti daşıyaraq, fel və sifət kimi işlənə bilər:

- √ sağ
- dağ
  - çat
  - yar
  - yağ

66. “Qalibiyət” sözünün leksik təhlili ilə bağlı düzgün fikirləri seçin:1. Köhnəlmiş sözdür. 2. Alınma sözdür.3. Antonimi vardır.4. Omonim kimi işlənə bilər.5. “Qabiliyyət” sözünün sinonimidir.6. Müstəqil leksik mənaya malikdir.

- √ 2,3,6
- 2,4,6
  - 1,3,5
  - 5.6

- 3,4

67. Hansı cərgədəki söz birləşmələrinin hamısında I tərəflər məcazi mənada işlənmişdir?

- √ ağır xasiyyət, qızıl ürək, soyuq münasibət
- ağır xasiyyət, qızıl ürək, soyuq hava
- kamil insan, torpaq yol, yüklü qatar
- yüklü tale, soyuq hava, ağır yük
- ağır yük, acı meyvə, şirin söhbət

68. Sözlərdən biri omonimlik xüsusiyyəti daşıyaraq, isim və fəl kimi işlənə bilər:

- √ ağır
- alın
- əkin
- bilək
- əsər

69. “İmtahan” sözünün leksik təhlilindəki səhvi göstərin:

- √ Təkmənalı sözdür.
- Ümumişlək sözdür.
- “Sınaq” və “yoxlama” sözləri ilə sinonimdir.
- Antonimi yoxdur.
- Alınmadır.

70. Nümunələrdən neçəsi frazeoloji birləşmədir? Təpəyə qalxmaq, çayın sahili, üzə durmaq, başa salmaq, kitabın cildi, maraqlı kitab, qara yaxmaq, gözə gətirmək.

- √ 4.0
- 2.0
- 6.0
- 3
- 5.0

71. Sözlərdən neçəsi yalnız termin kimi işlənə bilər? Sifət, xəbər, poema, qrammatika, ada, say, boğaz, sinif.

- √ 2
- 4
- 5.0
- 6.0
- 3.0

72. Hansı cərgədəki sözlərin ikisi də çoxmənalıdır?

- yağış, dolu
- ayaq, insan
- √ üz, burun
- bel, çəki
- sel, su

73. Hansı cərgədəki sinonimlər həmişə bir-birini əvəz edə bilər?

- dava, müharibə
- yoxlamaq, sınamaq
- √ eynək, çeşmək
- gözəl, göyçək
- ürək, könül

74. Türk mənşəli “çağdaş” sözü hansı alınma sözün qarşılığıdır?

- humanist
- mütərəqqi
- √ müasir
- mötəbər
- mübariz

75. Birləşmələrin hansında asılı tərəf həqiqi mənada işlənmişdir?

- √ qızıl üzük
- çiy söz
- güclü cavab
- yumşaq xasiyyət
- qızıl payız

76. İsimlərdən ibarət sinonim cərgəni göstərin:

- gödək-qısa, qoca- yaşlı
- √ arzu-istək, gözlük-çəsmək
- tez-sürətlə, asta-yavaş
- ayrı-başqa, amma-ancaq
- almaq-götürmək, atmaq-tullamaq

77. “Dilotu yemək” frazeoloji birləşməsinin antonimi hansıdır?

- √ ağzına su alıb oturmaq
- dilə gəlmək
- dil-boğaza qoymamaq
- dil tökmək
- dilə-ağıza düşmək

78. Çoxmənalı sözlər nədir?

- √ Əsas mənə ilə bağlı əlavə mənə da bildirən sözlərdir.
- Yazılışı və deyilişi eyni, lakin mənaları müxtəlif olan sözlərdir.
- Müxtəlif mənalı ayrı-ayrı sözlərdir.
- Əks mənalı sözlərdir.
- Eyni və ya yaxın mənalı sözlərdir.

79. Sinonim və antonimlər üçün ortaq xüsusiyyət hansıdır?

- √ eyni nitq hissəsinə aid sözlərdən ibarət olmaq
- bir- biri ilə müəyyən bağlılığı olan sözlərdən təşkil olunmaq
- eyni mənaları bildirmək
- bir-birinə əks mənaları bildirmək
- bir-birinə yaxın mənaları bildirmək

80. Hansı sözün müstəqil leksik mənası yoxdur?

- dağ
- əmr
- √ habelə
- lələ
- maral

81. “Qara” sözü hansı variantda məcazi mənada işlənmişdir?

- qara portfel
- qara pişik
- √ qara gün

- qara parça
- qara torpaq

82. “Yumşaq” və “sərt” sözləri hansı sırada həqiqi mənada işlənmişdir?

- yumşaq səs, sərt təbiət
- yumşaq rəftar, sərt iqlim
- ✓ yumşaq saç, sərt qaya
- yumşaq xasiyyət, sərt baxış
- yumşaq cəza, sərt hərəkət

83. Dialekt sözləri nədir?

- ✓ Məhəlli xarakterli sözlərdir
- İxtisas, peşə ilə əlaqədar sözlərdir.
- Nitqdə, əsasən, hamı tərəfindən işlədilən sözlərdir.
- Bir-birinə yaxın mənalı sözlərdir.
- Bir-birinə əks mənalı sözlərdir.

84. Biri neologizmdir:

- ✓ fayl
- zərbəçi
- yenilikçi
- təxəllüs
- ləqəb

85. “Arş”, “güz”, “damu” sözləri aşağıdakı söz qruplarından hansına aiddir?

- alınma sözlər
- terminlər
- ✓ köhnəlmiş sözlər
- dialekt sözləri
- neologizmlər

86. Əsl Azərbaycan sözlərindən ibarət cərgəni göstərin:

- zülmkar, zalım, saat
- bisavad, baməzə, narahat
- narazi, naşükür, bixəbər
- ✓ yurd, torpaq, oğul
- katib, kitabxana, Rəna

87. Frazoloji birləşməni seçin:

- arxayın olmaq
- ✓ ürəyini qırmaq
- qolunu kəsmək
- başını tərpətmək
- fikrini bildirmək

88. Sözlərdən yalnız biri omonim kimi işlənə bilər:

- ✓ yağ
- qəzəl
- atlas
- altı
- həyat

89. Sinonim sözlər cərgəsini göstərin:

- √ hündür, yüksək, uca
- göz, qaş, baş
- səhər, axşam, gündüz
- həkim, hakim, sənəd
- ləpə, çay, dəniz

90. Hansı sıradakı sözlər antonim deyil?

- açmaq-bağlamaq
- küsmək-barışmaq
- √ yatmaq-qızarmaq
- almaq-vermək
- ağarmaq-qaralmaq

91. Təkmənalı sözü göstərin:

- √ ürək
- ağız
- ayaq
- qol
- burun

92. Biz gündəlik nitqimizdə, əsasən, hansı sözlərdən istifadə edirik?

- √ ümumişlək sözlərdən
- neologizmlərdən
- alınma sözlərdən
- terminlərdən
- dialekt sözlərindən

93. Hansı omonimlər müxtəlif nitq hissələrinə aiddir?1. bal,2. tut,3. çən,4. top,5. əqrəb, 6. yol

- 2,3,4
- 1,4
- √ 2,6
- 1,3,5
- 4,5

94. “Qarmonun dili” və “uşağın dili” birləşmələrindəki “dil” sözü aşağıdakılardan hansına aiddir?

- sinonim
- təkmənalı söz
- √ çoxmənalı söz
- omonim
- antonim

95. İsim hansı cümlə üzvü vəzifəsində işləyə bilər?

- √ bütün cümlə üzvləri
- tamamlıq
- təyin
- xəbər
- mübtəda

96. İsmə aid göstərilən əlamətlərdən biri səhvdir:

- √ Cümlədə ancaq mübtəda və tamamlıq vəzifəsində işləyə bilər.

- Mücərrəd və konkret olur.
- Hallanır.
- Xəbərlilik (şəxs) şəkilçilərini qəbul edir.
- Əşyanın adını bildirir.

97. İsmnin hansı halları qrammatik mənasına görə bir-birinin əksini təşkil edir?

- √ yönlük, çıxışlıq
- yiyəlik, təsirlik
  - yiyəlik, yerlik
  - adlıq, təsirlik
  - adlıq, yönlük

98. Sadə ismi göstərin:

- √ yoxuş
- dilək
  - satış
  - baxış
  - qoruq

99. Səhv fikir hansıdır? İsimlər....

- √ əşyanın tərzini bildirə bilər.
- cümlənin mübtədasi ola bilər.
  - kim?, nə? suallarına cavab verə bilər.
  - cümlənin xəbəri ola bilər.
  - sifətləşə bilər.

100. Sözlərdən biri toplu isim deyil:

- √ salxım
- naxır
  - sürü
  - xalq
  - kütlə

101. Hansı söz mürəkkəb isim deyil?

- √ dalbadal
- vurhavur
  - basabas
  - qaçaqaç
  - gəlhagəl

102. Mücərrəd mənalı ismi göstərin:

- √ qorxu
- qoruq
  - meydança
  - gözlük
  - bitki

103. Konkret isimləri göstərin:

- √ ələk, ağac
- düşüncə, duyğu
  - xeyirxahlıq, istək
  - dostluq, kədər
  - sevgi, həyat

104. Cəm şəkilçisi qəbul etməyən toplu isimləri seçin:1. əhali,2. ordu,3. camaat, 4. xalq, 5. millət

- √ 1.3
- 2.5
- 3.5
- 2.4
- 1

105. Verilənlərdən hansı mürəkkəb addır?

- √ 18 oktyabr
- Bakı şəhəridir.
- Azəroğlu
- adam olmaq
- Ağasəlim

106. Hansı cümlə xüsusi isimlə başlanır?

- √ Yerdən uzaqlaşan kosmik gəmi görünməz oldu.
- Yerdən götürdüyüm karandaş Sevilin idi.
- Yerdən ot dizə qədər qalxmışdı.
- Yerdən yerə çox fərq var.
- Yerdən danışmayın, əl qaldırım.

107. Hansı nümunədə isim mənsubiyyətə görə dəyişməmişdir?

- √ şagirdəm
- evin
- fikrim
- vərəqi
- kitabımız

108. Hansı sözdə birinci şəxsin təkinə aid mənsubiyyət şəkilçisi işlənmişdir?

- √ anam
- kaş gedəm
- getməliyəm
- ustayam
- balacayam

109. Qeyri-müəyyən yiyəlik halda işlənmiş isimlərdən birini müəyyən yiyəlik hala çevirmək olmur:

- √ müstəqillik arzusu
- Ələsgər şəri
- dağ havası
- dost rəyi
- qrup rəhbəri

110. Sözlərdən biri xəbərlilik (şəxs) şəkilçisi qəbul etmişdir:

- anam
- könlüm
- sözləri
- √ həkiməm
- gözüm

111. İsmnin hansı halında olan söz xəbər vəzifəsində çıxış edə bilməz?

- √ təsirlik

- çıxışlıq
- yiyəlik
- yerlik
- adlıq

112. İsmə məxsus aşağıdakı şəkilçilərin sözlərə qoşulma ardıcılığını müəyyənləşdirin: 1. hal, 2. cəm, 3. xəbərlilik (şəxs), 4. mənsubiyyət

- √ 2,4,1,3
- 3,4,1,2
  - 4,2,1,3
  - 4,1,2,3
  - 1,2,3,4

113. İsmənin əsas xüsusiyyətlərinə aid doğru fikirlər hansılardır? 1. İsimlər tək və cəm olur. 2. Cümlədə yalnız mübtədə olur. 3. Mənsubiyyətə görə dəyişir. 4. Hallanır. 5. İsimlər quruluşca yalnız sadə və mürəkkəb olur.

- √ 1,3,4
- 1.3
  - 4.5
  - 1.4
  - 1,2,3

114. Feldən düzələn isimlərin cərgəsini göstərin:

- √ tanış, ələk
- biçin, başlıq
  - qazma, zəriflik
  - döyüş, yaylaq
  - birlik, əki

115. Toplu isimləri göstərin: 1. çiçək, 2. camaat, 3. yoldaşlıq, 4. ordu, 5. tərə, 6. göl, 7. millət, 8. torpaq, 9. kol

- √ 2,4,7
- 1,3,7,9
  - 1,3,7,9
  - 1,5,7
  - 2,3,4,5

116. Cəm şəkilçisi qəbul edə bilməyən bütün isimləri müəyyənləşdirin: 1. dərslük, 2. həkimlik, 3. mərdlik, 4. sözlük, 5. illik, 6. gözlük

- √ 2,3
- 1,4
  - 2,3,5,6
  - 1,4,5
  - 2,3,5

117. Basqın, yangın, qırğın.....Məntiqi ardıcılığı tamamlayın:

- √ sürgün
- tutqun
  - ötkün
  - yorğun
  - coşqun

118. İsmənin çıxışlıq halına aid edilən fikirlərdən biri doğru deyil:

- √ Cümlənin ismi xəbəri ola bilmir
- Omonim şəkilçi olan -dan2 şəkilçisi ilə düzəlir, kimdən?, nədən?, haradan? suallarından birinə cavab verir.
  - Mənasına görə yönlük halın əksini bildirir.
  - Sonu "m" və "n" ilə bitən sözlərə qoşulduqda (-nan2) kimi tələffüz olunur.

- Hərəkətin çıxış və başlangıç nöqtəsini bildirir.

119. Aşağıdakılardan hansı yalnız isim kimi işlənir?

- √ satış
- barış
- alış
- görüş
- vuruş

120. “Xəzər dənizi” birləşməsindəki asılı tərəfin morfoloji təhlilindəki səhvi tapın:

- √ qeyri – müəyyən təsirlik haldadır
- xüsusi isimdir
- konkret isimdir
- təkdir
- isimdir

121. Təsriflənən feillərlə əlaqəyə girməyən halı göstərin:

- √ yiyəlik
- yönlük
- təsirlik
- yerlik
- adlıq

122. Qeyri-müəyyən təsirlik hala aid edilən əlamətlərdən biri səhvdir:

- √ II növ təyini söz birləşməsinin birinci tərəfi kimi işlənə bilər.
- Nə? sualına cavab verir.
- Cümlədə vasitəsiz tamamlıq olur.
- Həmişə təsirli feildən əvvəl gəlir.
- Şəkilçisi yoxdur.

123. Hansı şəkilçi isim, sifət, say və əvəzləndən isim düzəldə bilər?

- – qı 4
- - daş
- √ -lıq 4
- – da2
- - çı4

124. Hansı şəkilçilər “meydan” sözüə qoşularkən fərqli tələffüz yaranır?1. cəm şəkilçiləri,2. yerlik hal şəkilçisi,3. yönlük hal şəkilçisi ,4. çıxışlıq hal şəkilçisi,5. birinci şəxsə aid mənsubiyyət şəkilçisi

- √ 1,4
- 2,3
- 2,4
- 1,3
- 1,4,5

125. Neçə söz yalnız mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etdikdə ikinci hecasındakı sait səs düşür?Boyun, sınıf, zəhin, eyib,ətir, səbir, qarın, ağız, fəsil, fikir, sətir, burun.

- √ 4.0
- 3
- 7.0
- 8.0
- 6.0

126. “ Artıq tamah daş yarar, Daş qayıdar baş yarar. ” Cümlədəki isimlər hansı haldadır?

- √ adlıq və təsirlik
- təsirlik
- adlıq və yiyəlik
- yiyəlik
- adlıq

127. Hansı cümlələrdə mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmiş iki söz işlənmişdir? I. Vaqifin qardaşı kitabını bizə bağışladı. II. Vaqifin qardaşı bizə məktəbi göstərdi. III. Vaqifin qardaşı fəxrimizdir.

- √ I və III
- II
- III
- I və II
- I

128. “Ev” ismi hansı cümlədə adlıq haldadır?

- √ Kəndimizin evləri çiy kərpicdəndir.
- Evləri təmir etməyə başlamışıq.
- Dostun evini dəyişir?
- Evin divarları nəmdir.
- Ustalar kənddə ev tikirlər.

129. Səhv fikir hansıdır?

- √ Yerlik və çıxışlıq halda olan isimlər cümlənin yalnız tamamlığı və zərfliyi ola bilər.
- Mübtədə ancaq adlıq halda ola bilər.
- Yerlik halda olan söz qoşmalarla işləyə bilər.
- Qeyri-müəyyən yiyəlik halda olan söz ayrılıqda heç bir cümlə üzvü ola bilməz.
- Təsirlik halda olan sözlər cümlənin xəbəri ola bilməz.

130. Aşağıdakı sözlər içərisində neçə a) düzəltmə və neçə b) mürəkkəb isim var? Qardaşlıq, söhbətçil, dördbucaqlı, seçici, dost-tanış, sürətli, qaraquş, çəmənlilik, yanbayan, meşəbəyi, əməkdar, daşlıq, sahildəki

- √ a-4, b-3
- a-5, b-5
- a-6, b-4
- a-8, b-5
- a-4, b-4

131. “Neft” sözünün təsirlik halda işləndiyi cümlə hansıdır?

- √ Bakı nadir neft istehsal edir.
- Azərbaycan nefti çox ölkələrdə məşhurdur.
- Respublikamızdan xaricə xeyli neft daşınır.
- Neft Daşlarında işləmək fədakarlıqdır.
- Azərbaycanın əsas sərvəti neftdir.

132. İsmnin hansı hal şəkilçiləri II və III şəxslərin təkinə aid mənsubiyyət şəkilçiləri ilə omonimdir?

- √ yiyəlik və təsirlik
- yiyəlik və yönlük
- təsirlik və çıxışlıq
- adlıq və təsirlik
- adlıq və yiyəlik

133. Feildən düzələn isimləri göstərin: 1. cızıq, 2. artıq, 3. qoruq, 4. yozum, 5. sönlük, 6. uçuq

- √ 1,3,4
- 2.4
- 4,5,6
- 1,2,5
- 1,2,3

134. Aşağıdakı şəkilçilərdən neçəsi isimdən isim düzəldir? -çı4 , -qı4 , -daş, -ış4 , -ça 2,-qın4, -sız4

- √ 3.0
- 2.0
- 5.0
- 4.0
- 1.0

135. “Hissə komandiri kənd camaatı ilə görüşün sonunda əsgərlər adından and içdi ki, tezliklə işğal olunmuş torpaqlarımızı azad edəcəklər” cümləsində yiyəlik halda olan neçə söz var?

- √ 4.0
- 2.0
- 1.0
- 3.0
- 5.0

136. Sözlərdən neçəsi feildən düzələn isimdir? Qovurma, çalğı, meydanca, vurma, baxış, duyğu, kəskin, əzik, biçin.

- √ altısı
- üçü
- dördü
- beşi
- ikisi

137. “Üzümçülük rayonu” birləşməsində “üzümçülük” sözünün morfoloji təhlilindəki səhvi göstərin:

- √ Adlıq haldadır, təkdir.
- Başlanğıc forması: üzümçülük.
- Düzəltmə isimdir.
- Ümumi, mücərrəd isimdir.
- İsimdir, nə? sualına cavab verir.

138. “Bal tutan barmaq yalar” cümləsində isimlərin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin: 1. Hər ikisi quruluşca sadədir. 2. Hər ikisi nə? sualına cavab verir. 3. I adlıq, II təsirlik haldadır. 4. Hər ikisi cümlədə mübtədərdir. 5. Birincisi təsriylənmiş feillə, ikincisi isə təsriylənən feillə əlaqəyə girib.

- √ 3.4
- 4.5
- 1.3
- 2.4
- 1.2

139. “Yazıçılıq” sözünün morfoloji təhlili ilə bağlı yanlış fikri tapın:

- √ feildən düzələn isimdir.
- tərkibində üç dənə dörd çür yazılan şəkilçi var.
- başlanğıc formadadır.
- təkdədir.
- sənət, peşə mənası bildirir.

140. İki cür yazılan şəkilçilərin tərkibində hansı saitlər işlənir?

- bütün saitlər

- açıq saitlərin hamısı
- incə saitlər
- ✓ a,ə saitləri
- yalnız qapalı saitlər

141. Ön şəkilçilər hansı cərgədədir?

- ✓ – ba,-bi,-na,-anti
- – poli, -anti,-keş,-kar
- –miş,-ar,-acaq,-ib
- –lar,-lıq,-laş,-la
- –ar, -maz,-inca,-araq

142. Alınma şəkilçili söz hansıdır?

- ✓ nəğməkar
- küləkli
- sərinlik
- şəhərli
- üzümçü

143. Bir cür yazılan şəkilçini göstərin:

- ✓ daş
- –lı
- –lar
- –ımız
- –ın

144. “Əkinçilikdən” sözünün başlanğıc formasını göstərin:

- ✓ əkinçilik
- əkin
- əkinçi
- əkinçilikdən
- ək

145. Morfologiyada nə öyrənilir?

- ✓ sözün tərkibi, nitq hissələri və onların dəyişmə qaydaları
- yalnız sözün tərkibi
- yalnız nitq hissələri
- sözlərin mənşəyi
- söz birləşmələri və cümlələr

146. Azərbaycan dilində sözün tərkibi neçə hissədən ibarət olur?

- ✓ 2.0
- 3
- 4.0
- 5
- 1.0

147. Nitq hissələri haqqında verilmiş fikirlərdən biri səhvdir:

- ✓ Bütün nitq hissələri suala cavab verir.
- Nitq hissələri dilçiliyin morfolojiya şöbəsində öyrənilir
- Köməkçi nitq hissələri yalnız qrammatik mənaya malikdir.
- Əsas nitq hissələrinin həm leksik, həm də qrammatik mənası olur.
- Sözlər daşdıqları leksik-qrammatik mənaya görə nitq hissələrini əmələ gətirir.

148. Sözlərdən hansı digərləri ilə eyniköklü deyil?

- √ işarə
- işlək
- işsiz
- işcil
- işçi

149. “Qaç” sözünə qoşula bilən aşağıdakı şəkilçilərdən hansılar leksik şəkilçilərdir?1. –qın,2. –ış,3. –dı,4. –ır,5. –ağan

- √ 1,2,5
- 3,4
- 2,3,5
- 1,4,5
- 1,3

150. Başqa dillərdən Azərbaycan dilinə hansı şəkilçilər keçmir?

- ön şəkilçilər
- bir cür yazılan şəkilçilər
- √ qrammatik şəkilçilər
- leksik şəkilçilər
- isimdən sifət düzəldən şəkilçilər

151. Hansı cərgədəki sözlər eyniköklüdür?

- √ başçı, başlamaq, başlıq
- gülüş, güllük, güldən
- ovçu, ovlaq, ovuc
- bağça, bağırıtı, bağlamaq
- gözlük, gözəl, gözləmək

152. “Kitabxanadakıları” sözünün başlanğıc formasını göstərin:

- √ kitabxanadaki
- kitabxanadakılar
- kitab
- kitabxanada
- kitabxana

153. Hansılar sadə sözlərdir?1. bürkü,2. seçki,3. əski,4. ölçü,5. tülkü,6. içki

- √ 1,3,5
- 1,2,5
- 3,4,6
- 2,3,5
- 1,3,6

154. Qrammatik şəkilçilərdən sonra da işlənə bilən leksik şəkilçilər hansılardır?

- √ –gil, -dakı 2, -kı4
- –la2, -ağan, -əyən
- –cıl4, -qan,-kən
- –ma 2,-ış4, -ban
- –ça2, -ca 2, -lan2

155. “Düzgünlük” sözünün kökü hansı nitq hissəsidir?

- əvəzlik

- ədat
- √ feil
- isim
- sifət

156. Başlanğıc formada olan sözləri göstərin: 1. ovçuluq, 2. buruqları, 3. zavodların, 4. bağbanın, 5. qardaşlıq, 6. məktəblilərə, 7. güldandakı, 8. evdarlıq

- √ 1,5,7,8
- 1,4,5,6
- 2,3,4,5
- 1,2,3,4
- 1,5,6,7

157. –gil, -sız, -kı, -dakı şəkilçiləri ilə bağlı fikirlərdən hansılar səhvdir? 1. Leksik şəkilçilərdir. 2. Hamısı dörd cür yazılan şəkilçilərdir. 3. Qrammatik şəkilçi kimi də istifadə etmək olar. 4. Sözə qrammatik şəkilçilərdən sonra da qoşula bilirlər. 5. Şəkilçilərdən biri həm isim, həm də sifət düzəldə bilər.

- √ 2,3
- 1,4,5
- 2,3,4
- 2,3,5
- 1,2,3

158. Dağıntı, dağılmaq, yapış....Məntiqi ardıcılığı tamamlayın :

- tikinti
- çöküntü
- √ saxla
- gözlə
- başla

159. Sözlərin neçəsi mürəkkəb isimdir? Qıraətxana, meşəliklər, heyvandarlıq, mehmanxana, gündəlik, günəbaxan, qaratikan, qəhrəmanlıq, xeyrixah, qardaşlıq.

- 7.0
- 3.0
- √ 2.0
- 4.0
- 5.0

160. Tərkibindəki sözlərdən birincisi qeyri-müəyyən ziyəlik hal, ikincisi isə mənsubiyyət şəkilçili isimlərdən yaranmış mürəkkəb sözü göstərin:

- qaratoyuq
- beşmərtəbə
- əliaçıq
- günəbaxan
- √ balıqqulağı

161. Hansı cərgədəki şəkilçiləri “uç” felinə artırmaqla düzəltmə isimlər yaratmaq olar?

- –ucu, -ar
- –an,-aq
- –uq, -ur
- √ –uş,-qun
- –uş,-ul

162. Hansı sifətdə vurğu son hecaya düşür:

- qırmızımtıl

- publika
- √ qurquru
- körpəcə
- uzunsov

163. Bu sözlərdən neçəsi say, həm də zərf kimi işlənə bilər: çox, bir, on, bir qədər, bir çox, az, xeyli, az-cox, bir az, bir-bir, birə- beş, yüzlərlə

- 7
- 5.0
- 3.0
- 4.0
- √ 6.0

164. Hansı sıra sayının yazılışı səhvdir?

- 5 –ci
- 5)
- V
- √ 5-inci
- Beşinci

165. Biri say deyil:

- on-on beş
- xeyli
- yüzlərcə
- çoxlu
- √ birgə

166. Həm hal, həm də mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmiş sayı göstərin:

- √ beşincilərimin
- beşlərdə
- beşincilərə
- beşlərim
- beşlərə

167. “Pisə pis demişəm, yaman demişəm, Yaxşıya yaxşılıq etmişəm hər gün” Şeir parçasında neçə sifət var?

- √ 4.0
- 2.0
- 5.0
- 1.0
- 3.0

168. “Çadırdakılar qocanın qızıl saatına diqqətlə baxırdılar” cümləsində neçə sifət işlənmişdir?

- 4
- 5
- √ 2.0
- 5.0
- 3

169. Uyğunluğu gözləməklə məntiqi ardıcılığı tamamlayın: Dünənki, bildirki,.....

- √ sabahkı
- bizimki
- həminki
- əlindəki
- sizinki

170. Cümlələrdən birində sifətə yalnız "hansı" sualını vermək olar:

- √ Dünənki hadisə bizi bərk qorxutdu.
- Armudu stəkanı xoşlamadım.
- Yaxşı oğul nə edər ata malını.
- Qabiliyyətli tələbə hamının fəxridir.
- Doğru söz acı olar.

171. Cümlələrdən birində say təyin vəzifəsindədir:

- Onuncuları qarşıda imtahan gözləyir.
- Min yeyənin olsun, bir deyənin olmasın.
- √ Yeddi gün bir həftədir.
- Birdən qapı döyüldü.
- İkiyə bölünməkdən elə qorxmuşam, çöpü də ikiyə bölməyəm daha.

172. Omonim olan sayları seçin: 1. əllinci, 2. min, 3. qırx, 4. doxsan, 5. yüz, 6. səksən, 7. otuz

- 4,6,7
- 2,5,6
- √ 2,3,6
- 1,2,7
- 3,4,5

173. Numerativ sözlər hansı cümlədə işlənib?

- Hər gecənin bir gündüzü var.
- Dəvə bir xəyal edər, sarvan iki.
- √ İgid bir qaşiq qandan qorxmaz.
- İki qılnc bir qına sığmaz.
- Toyugun qıçı birdir ki, bir.

174. "Oğlanın üzü və əli qapqara, saçı isə qıvrım idi" cümləsindəki sifətlərin morfoloji təhlili ilə bağlı səhv haradadır? 1. Hər ikisi sadə sifətdir. 2. Biri çoxaltma dərəcəsidir. 3. Biri təyin, ikincisi isə xəbərdir. 4. Zəhiri görkəm bildirirlər. 5. Biri sadə, biri mürəkkəb sifətdir.

- √ 3.5
- 2,4
- 4.5
- 3.4
- 1,2

175. Aşağıdakılardan biri nitq hissələrinə görə digərlərindən fərqlənir:

- √ gəlinçə
- balaca
- zorbaca
- cahil
- ürəyiaçıq

176. Sözlərdən biri sifət deyil:

- √ burulğan
- qısqanc
- qaçağan
- gəzəyən
- qabaqcıl

177. Aşağıdakılardan birini mürəkkəb sifət kimi işlətmək olmaz:

- √ dilbədil
- yanbayan
- rəngarəng
- cürbəcür
- növbənöv

178. Hansı cümlədə “o” əvəzliyi ismin yerində işlənib?

- O kitab mənimdir.
- √ O, həmişə səliqəlidir.
- İndi də o ağac keçmiş günlərinin yadigarı kimi əzizləndirdi.
- Elə o halda danışmaqdan doymurdu.
- O günləri unutmaq olarmı?

179. Təyini əvəzlik hansı cümlədədir?

- √ Hər ağlar gözlüyə aşıq deməzlər.
- Atası qızını hec kimə vermir.
- Çox o yan- bu yan elədilər.
- Özgə atına minən tez düşər.
- Kimsə kimsənin nəсібini yeməz.

180. Hansı əvəzlilər yalnız mənsubiyyət şəkilçisi qəbul edəndən sonra hallanır?

- √ elə, belə, bəzi
- o, bu, həmin
- bütün, filan
- hamı, hərə, hər şey
- kim isə, nə isə

181. Aşağıdakı cümlələrdə əvəzlilərdən hansı fəli əvəz etmişdir?

- √ Mən sizə nə etmişəm ki, siz mənə belə baxırsınız?
- Özüm özümdəki qüdrətə heyran qaldım.
- Belə şirin balanı, görəsən, sevməyəm var?
- Kim deyir ki, bu ölkədə qonağam mən.
- Mən vətənim – Azərbaycanı çox sevirəm.

182. Hallana bilən qeyri-müəyyən əvəzlilər verilmiş variantı göstərin:

- hərə, hamı, kim isə
- siz, belə, elə, bəzi
- √ biri, hamı, hər şey
- hər biri, heç kəs, kim isə
- nə isə, kim isə, hər

183. Zərfi əvəz edən əvəzlik hansı cümlədədir?

- Kimsə təkbaşına bu işin öhdəsindən gələ bilməz.
- Elə mən də bunu deyirdim.
- √ Nə vaxt təzə binaya köçəcəyik?
- Mən səninlə birgə bu yolu gedəcəyəm.
- Sənin nə dediyini ayırd edə bilmədim.

184. “Ay özünü bəyənməmiş, qoy səni el bəyənsin” cümləsində əvəzliyin hansı növü işlənmişdir?

- təyini, qeyri-müəyyən
- şəxs, sual
- √ təyini, şəxs
- təyini, sual

- qeyri-müəyyən , şəxs

185. Biri məntiqi pozur:

- √ ora
- hər şey
- nə etdi?
- siz
- kimi

186. Nümunədə əvəzlik hansı nitq hissəsinin yerində işlənib? Özü də Aynurəni axtarmağa getdi.

- √ isim
- bağlayıcı
- zərf
- say
- sifət

187. Əvəzliləri seçin: 1. onun, 2. bizimki, 3. haranız, 4. hər vaxt, 5. bütün, 6. filan

- 2,3,5,6
- 1,4,5,6
- √ 1,3,5,6
- 1,2,3,5
- 2,4,6

188. Biri icbar növdədir:

- √ yoldur
- sındır
- çatdır
- baxdır
- qaldır

189. Hansı cümlədəki feil icbar növdə deyil?

- √ Otağı qızdırdım.
- Qapını açdırdım.
- Döşəməni sildirdim.
- Həyətə su çəkirdim.
- Məktubu yazdırdım.

190. Hansı cümlənin xəbəri təsirli feildən düzəlib təsirli olaraq qalan qayıdış növ feillə ifadə olunub?

- Gül açıldı.
- Yağış kəsildi.
- √ Əhməd geyindi.
- Əli darandı.
- Duman çəkildi.

191. Hansı cümlənin xəbəri şəxssiz növ feillə ifadə olunmuşdur?

- Arif də yaxşı oxuyurdu.
- Məktub sahibinə çatdırıldı.
- √ İndi belə şeylərə çox əhəmiyyət verilir.
- Qapı taybatay açıldı.
- Düşmən geri çəkildi.

192. Bu əlamətlərin biri feilin məchul və şəxssiz növləri üçün ortaq ola bilməz:

- Şəxssiz feillər həmişə, məchul feillər isə əksərən üçüncü şəxsin təkində işlənilir.
- Hər ikisinin subyekti itir.
- Təsirsiz olurlar.
- əsasən, – ı14 şəkilçisi ilə düzəliirlər.
- √ Təsirli feildən düzəliirlər.

193. Verilən nümunələrdə felin hansı qrammatik məna növü işlənməmişdir? Döymək, döyüşmək, döyünmək, döyülmək, döydürmək

- √ şəxssiz
- icbar
- məchul
- məlum
- qayıdış

194. “Uşaq yuyundu. Anası ilə görüşdü. Xoş, məzəli sözləri ilə onu güldürdü”. Verilmiş cümlələrdə felin hansı məna növlərinə aid nümunələr vardır?

- √ qayıdış, qarşılıq-birgəlik, məlum
- məlum, qayıdış, icbar
- qayıdış, şəxssiz, icbar.
- məlum, məchul, icbar
- məlum, qarşılıq-birgəlik, icbar

195. Bu əlamətlərdən biri felin məchul və qayıdış növləri üçün ortaq ola bilməz:

- Bu növlərə düşən feillər təsirsiz olur.
- Bu növ feillərin xəbər kimi işləndiyi cümlənin mübtədası olur.
- √ Hər ikisində subyekt itir, obyekt subyekti əvəz edir.
- Hər ikisi təsirli feillərdən düzəlidir.
- Hər ikisi – ın4 ,-ı14 şəkilçilərinin köməyi ilə düzəlidir.

196. Hansı cümlədə şəxssiz feil işlənilib?

- √ Belə şeylərə indi fikir verilmir.
- O, plana vaxtında əməl etdi.
- Plan vaxtında yerinə yetirildi.
- Rəqib rinqin o biri küncünə çəkildi.
- Qapı qəfildən döyüldü .

197. Aşağıdakı cümlələrin hansında feil qarşılıq- birgəlik növdədir? 1. Rəfiqələr bir-birini qucaqladılar. 2. Rəfiqələr qucaqlaşdılar. 3. Rəfiqələr qucaqlaşmadılar.

- √ 2 və 3
- 1 və 2
- 3.0
- 2.0
- Hamısında

198. Aşağıdakı şəkilçilərdən biri felin üç qrammatik məna növünün yaranmasında iştirak edir:

- –malı
- –ır
- √ – ıl
- – iş
- –dır

199. Hansı feillər qarşılıq – birgəlik növdə deyil? 1. görüşmək, 2. çalışmaq, 3. qırışmaq, 4. gülüşmək, 5. alışmaq, 6. mələşmək, 7. küsüşmək

- 1.5
- 4,5,7

- √ 2,3,5
- 1.7
- 3.6

200. – ma, (-mə) inkar şəkilçisinə aid edilmiş fikirlərdən biri yanlışdır:

- Vurğusuzdur.
- İndiki və qeyri-qəti gələcək zamanlarda işlənərkən öz saitini itirir.
- √ Feillərdən isim əmələ gətirə bilir.
- Felin lazım şəkli ilə işlənə bilmir.
- Yalnız feillərlə işlənir.

201. Məntiqi ardıcılığı tamamlayın....Açar, kəsər, çapar,....

- √ dəyər
- hədər
- apar
- gələr
- qaçar

202. Məntiqi ardıcılığı tamamlayın....Qarışmaq, danışmaq....

- √ barişmaq
- yazışmaq
- görüşmək
- çəkişmək
- vuruşmaq

203. Hansılar sifətdən düzəlmiş feildir?

- √ harınlamaq , həyasızlaşmaq
- saçlamaq, qaralamaq
- parlamaq, pörtləmək
- qalınlaşdırmaq, qızıqdırmaq
- ağılamaq, köçürmək

204. Biri nitq felidir.

- √ mızıldamaq
- darıxmaq
- gülümsəmək
- maraqlanmaq
- mışıldamaq

205. Üçüncü şəxsin təkində şəxs şəkilçisi qəbul etməyən feil zamanlarını müəyyənləşdirin:I. nəqli keçmiş zaman. II. şahidi keçmiş zaman.III. indiki zaman.IV. qəti gələcək zaman .V. qeyri – qəti gələcək zaman

- √ II,III,V
- III,IV,V
- I,IV
- I,IV,V
- II,V

206. Mətnə felin hansı şəkilləri işlənmişdir?“İşdə sənə nə deyiblər, deyiblər, Evə qəldin danış bir az, gül bir az” (N.Həsənzadə)

- √ xəbər və əmr
- şərt və lazım
- xəbər, arzu, şərt
- əmr, arzu, xəbər
- vacib və xəbər

207. Felin hansı təsriflənən şəkilləri birinci şəxsin cəmində görünüşcə eyni olur?1. xəbər şəkli,2. arzu şəkli,3. vacib şəkli,4. əmr şəkli,5. lazım çəkli
- 2.3
  - 1.4
  - ✓ 2.4
  - 3.5
  - 4.5
208. Felin mürəkkəb şəkilləri işlənmiş cümlələri göstərin:1.Sərdar gecə bizdə qaldı.2.Bu səslər içində mənim də öz səsim olmalıdır.3.Qanadlı sınımış quş da uçarmış.4.Şair, nə tez qocaldın sən.5.Yenə o bağ olaydı. Yenə yığışaraq siz o bağa köcəydiniz.
- 1.5
  - 2,4
  - 2.3
  - 1.4
  - ✓ 3.5
209. Feillərdən birini həm şühudi keçmiş zaman, həm də xəbər şəklinin hekayəsi kimi izah etmək mümkündür:
- ✓ bitirdi
  - aparardı
  - qudurdu
  - yandırdı
  - silirdi
210. Hansı cərgədəki söz felin sadə şəklində deyil?
- ✓ alırdınız
  - aldım
  - almışım
  - alınmalıdır
  - alsanız
211. Hansı sözdə - ır4 şəkilçisi həm indiki zaman, həm də təsirsiz feli təsirli felə çevirən şəkilçi kimi çıxış edə bilər?
- biçir
  - yeyir
  - alır
  - ✓ uçur
  - görür
212. Hansı cümlələrdə məsdər həm mənsubiyyət, həm hal şəkilçisi qəbul etmişdir?1.Ora getməkdən yorulmuşam.2.İşləməyindən belə görünür ki, zəhmətkeş adamdır.3.Belə gözəl yazmağı kimdən öyrənmişən?4.Oxumağına söz ola bilməz.5.Sizin bu barədə susmağınız mənə təəccüblü gəlir.
- ✓ 2.4
  - 3,4
  - 2,5
  - 1,2
  - 3.5
213. Hansı cümlələrdə həm hal, həm də mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmiş məsdərlər vardır?1. Görüşməyimizdən bir həftə sonra getdi.2. Atam tapşırırdı ki, dərəcə keçməyim.3. O, yaxşı oxumağımız üçün heç nəyi əsirgəmirdi.4. Deməyindən belə çıxır ki, heç nədən xəbəri yoxdur.
- ✓ 1.4
  - 3.4
  - 1.3
  - 2,4

- 1.2
- 214.** “Onların belə danışmaqlarına baxmayın” cümləsində işlənmiş məsdərdə onun üçün səciyyəvi olmayan hansı cəhət özünü göstərir?
- Hallanıb.
  - Üçüncü növ təyini söz birləşməsinin II tərəfi kimi işlənib.
  - Yiyəlik halla əlaqəyə girib.
  - Mənsubiyyətə görə dəyişib.
  - √ Cəmlənib.
- 215.** Hansı cümlələrdə feli sifətlər isimləşmişdir?1.Əziləni müdafiə etmək nəcib insanların xüsusiyyətidir.2.İncidilən insanlara kömək etməliyik.3.Qaçanı qovmazlar.4.Müdafiə olunan tərəf rahat nəfəs aldı.5.Yıxılanı vurmazlar.6.Calışqan həmişə uğur qazanar.
- √ 1,3,5
  - 2,4,6
  - 1,4,5
  - 2,3,6
  - 1,2,5
- 216.** Hansı cümlələrdə feli bağlama vardır?1. Oxuyanlar tələbədirlər.2. Bütün bunları düşündükçə beyin dumanlanırdı.3. Qurbətdə xan olunca, vətəninə dilən göz.4. Közəran ocaq gözətçinin yaxında olduğunu xəbər verirdi.
- 1.2
  - 2.4
  - 1.4
  - 3.4
  - √ 2.3
- 217.** Cümlələrin birində feli bağlama işlənməyib:
- Evə yaxınlaşanda nəbzi daha həyəcanla vurmağa başladı.
  - O, ətrafa baxa-baxa yola çıxdı.
  - Yağış kəsilməyincə mağazadan çıxmıdıq.
  - Buludlar çəkilər-çəkilməz dağı boz duman бүрүdü.
  - √ Baba səliqə ilə doğranmış çörəyi boşqaba yığdı.
- 218.** – ıb4 şəkilçisi ilə düzələn feli bağlamalara aid edilmiş xüsusiyyətlərdən biri səhv göstərilmişdir:
- √ Bu şəkilçi ilə düzələn feli bağlamalara “idi” hissəciyi artırmaq olur.
  - – araq2 şəkilçili feili bağlamalarla qrammatik cəhətdən sinonimdir.
  - Daha çox əsas feildəki hərəkətin tərzini və səbəbini bildirir.
  - İşin əsas feildəki işdən əvvəl icra olunduğunu bildirir.
  - – ıb4 şəkilçisi nəqli keçmiş zamanla qrammatik omonimdir.
- 219.** Hansı fikir səhvdir?
- √ – ıb 4 yalnız feli bağlama şəkilçisi kimi işlənir.
  - – madan2 şəkilçisi hərəkətin tərzini ilə yanaşı, zamanını da bildirir.
  - – madan 2 vurğusuz şəkilçidir.
  - – arkən2 şəkilçisi daha çox zaman bildirir.
  - Bəzi feli bağlama şəkilçilərində sinonimlik vardır.
- 220.** Hansı xüsusiyyət felin təsriflənməyən formalarının üçünə də aiddir?
- Hər üçü zaman anlayışı ifadə edir.
  - Hər üçü hallana bilir və mənsubiyyətə görə dəyişir.
  - √ İki nitq hissəsinin əlamətlərini daşıyırlar.
  - Cümlənin xəbəri vəzifəsində işləyə bilərlər.
  - Hər üçü cümlənin baş üzvləri vəzifəsində işləyə bilər.

221. “Qandırmaq” və “qanatmaq” feilləri haqqında səhv fikirləri seçin:1. Hər ikisi təsirli feildir.2. Hər ikisi feildən əmələ gəlmişdir.3. Eyniköklü sözlərdir.4. Hər ikisi icbar növdədir.5. Hər ikisi quruluşca düzəlmədir.
- √ 3.4
  - 2.4
  - 4.5
  - 2.3
  - 1,2
222. “Hava get-gədə saflaşır” cümləsində felin təhlilindəki səhvləri göstərin:1. Sifətdən düzələn feildir.2. Təsirli feildir.3. Qarşılıq – birgəlik növdədir.4. – ır indiki zaman şəkilçisidir.5. – dı feil şəkillərinin rəvayətinin əlamətidir.
- √ 2,3,5
  - 1,3,5
  - 2,4,5
  - 1,3,4
  - 1,2,4
223. “Körpənin yanağı qızarmışdı” cümləsində feil haqqında verilən düzgün fikirləri müəyyənləşdirin: 1. Sadə feildir.2. Qayıdış növdədir.3. Təsirsizdir.4. Şühudi keçmiş zamandır.5. Xəbər şəklinin hekayəsindədir.
- 2,4
  - 1,3,4
  - √ 1,3,5
  - 1,2,4
  - 2.5
224. “Çalağan göydə dolanar, cücənin ürəyi bulanar” cümləsindəki feillər haqqında deyilənlərdən hansılar düzdür?1. Hər ikisi düzəlmə feildir.2. Hər ikisi hal- vəziyyət bildirir.3. Biri düzəlmə, digəri isə frazeoloji birləşmədir.4. Hər ikisi təsirli feildir.5. Hər ikisi təsdiq feildir.
- 1,2,4
  - 1,5
  - √ 3.5
  - 1,2,3
  - 3.4
225. “Uşaq tək qaldığı üçün sıxılırdı” cümləsində təsriflənən felin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin:1. Sifətdən düzəlmiş feildir.2. Təsirlidir.3. Qayıdış növdədir.4. Şühudi keçmiş zamandır.5. Xəbər şəklinin hekayəsindədir.
- 1.3
  - 2,4
  - √ 1,2,4
  - 1,3,5
  - 2,3,5
226. “Göndərildi” felinin morfoloji təhlilindəki səhvləri göstərin:1. Məchul növdədir.2. Üçüncü şəxsin təkindədir.3. Quruluşca sadədir.4. Təsirlidir.5. Şühudi keçmiş zamanda işlənilib.6. Xəbər şəklinin hekayəsindədir.
- √ 3,4,6
  - 2,3,6
  - 2,4,5
  - 1,3,4
  - 2,4,6
227. Hansı cümlələrdə feli sifət isimləşmişdir?1. Çoxlu görülməsi işlərimiz var.2. Keçmiş olmayanın gələcəyi də olmaz.3. Bu bayramda bütün küsülülər barışıq.4. Mərasimə gələnlər qaradaşının yaxın dostları idi.5. Hamı onun təzə yazdığı kitabı tərifləyirdi.6. Bildiklərimin hamısını ona ətraflı danışdım.
- √ 2,4,6
  - 1,3,5
  - 1,4,5

- 2,3,6
- 1,2,5

228. Hansı cümlənin xəbəri feli sifətlə ifadə olunmayıb?

- √ O, bu işdən əl çəkməlidir.
- Qarpızların bir qismi yetişməmiş idi.
- Aldığım alma yeməli idi.
- Bu film olduqca gülməlidir.
- Çay soyuyub, içməlidir.

229. Hansı cümlədə məsdər mənsubiyyətə görə dəyişmişdir?

- √ Onun bu məclisə gəlməyi çoxlarını sevindirdi.
- Uşağın şeir oxumağa çox həvəsi var.
- Rəisdən sonra hamı çıxış etmək istəyirdi.
- Açıq havada gəzməyin faydası çoxdur.
- Ərəb əlifbası ilə yazdığı qardaşımdan öyrənmişəm.

230. Zərf kimi verilənlərdən biri səhvdir:

- √ kənddən
- içəri
- ora
- irəli
- aşağı

231. Saydan düzələn zərfləri göstərin:

- √ birdən, çoxdan
- qəfildən, daxilən
- ucadan, qəsdən
- şəxsən, dahiyənə
- hərdən, astadan

232. Zərflərdən biri məna növünə görə digərlərindən fərqlənir:

- cəld
- çəpəki
- √ yuxarı
- asta-asta
- gözucu

233. Hansı cərgə defislə yazılan zaman zərflərindən ibarətdir?

- √ səhər-səhər, indi-indi, ara-sıra
- dəstə-dəstə, ara-sıra, ora-bura
- az-çox, birə-beş, qabaq-qabağa
- üz-üzə, sağa-sola, dala-qabağa
- əyri- əyri, yan-yana, qeyri-ixtiyari

234. “Uşaqlar bu gün xeyli çalışdılar” cümləsində zərfin hansı məna növləri işlənmişdir?

- √ zaman, miqdar
- tərz-i-hərəkət, yer
- yer, miqdar
- zaman, yer
- zaman, tərz-i-hərəkət

235. Miqdar zərfi olan cümləni göstərin:

- √ Həyətdə xeyli işləmişdim.
- Çoxlu meyvə aldım.
- Meydana yüzlərlə adam toplaşmışdı.
- Deyilənlər barədə çox fikirlər söyləndi.
- Biz xeyli ağac əkdik.

236. Hansı düzəltmə söz zərfdən yaranıb?

- √ geriləmək
- zarafatyana
- cəpəki
- hamarlamaq
- yerləşmək

237. Zərfdən düzələn sözü göstərin:

- √ tezdən
- dəlicəsinə
- anbaan
- dostyana
- yuxarı

238. Tərzi- hərəkət zərflərinin sayını müəyyən edin: Ehməlcə, aybaay, təəccüblə, hiyləgərcəsinə, uzaq, irəli, vaxtilə, axşamtərəfi, ötəri, əvvəl, xeyli, sürətlə.

- √ 5.0
- 7
- 3.0
- 8.0
- 6.0

239. “Əvvəl” sözü hansı cümlədə zərfdir?

- √ Əvvəl sən, sonra mən gələrəm.
- Səndən əvvəl gəlmişəm.
- Sözüünü deməmişdən əvvəl gedərsən.
- Kimdən əvvəl gəlmişəm?
- Qonşu məndən əvvəl gəldi.

240. Zərf olan cümləni tapıb göstərin:

- √ Cavad hiyləgərcəsinə gülümsəyirdi.
- Onun hörməti artmışdı.
- Gözlərini qırpmadan bir nöqtəyə baxırdı.
- Qırmızı-qırmızı almalar adama gəl-gəl deyirdi.
- Müəllim yaxşı tələbələri qiymətləndirdi.

241. Hansı cümlədə yer zərfi işlənmişdir?

- √ İrəlidə xeyli adam dayanmışdır.
- Kəşfiyyatçılar meşəni axtardılar.
- Azərin atası Türkiyədə işləyir.
- Xəstə günü -gündən zəifləyirdi.
- Biz axşam qonaqları qarşılacaq.

242. Hansı cümlədə zərf var?

- √ Sən bu işi həvəslə görmüsən.
- Bүgүnkü söz sabahkı sözün körpüsüdür.

- Bilməsən, bir biləndən soruş.
- Yalnız sən mənə kömək edə bilərsən.
- Builki sərçə bildirkinə cik-cik öyrədir.

243. “Birə-beş, azdan-çoxdan” sözləri zərfin hansı mənə növündədir?

- √ miqdar
- zaman
- yer
- səbəb
- tərz-i-hərəkət

244. “Həmişə dərsə hazır olmaq lazımdır” cümləsində “həmişə” sözü hansı nitq hissəsidir?

- √ zərf
- sifət
- say
- feil
- isim

245. Tərz-i-hərəkət zərfini tapın:

- istidən, hünərlə
- √ sürətlə, igidcəsinə
- irəli, aşağı
- az, xeyli
- yavaşca, soyuqdan

246. Zərf düzəldən şəkilçi hansıdır?

- √ – casına 2
- – ıq4
- –k1 4
- – madan 2
- –ın 4

247. Aşağıdakı cümlələrin birində zərf işlənmişdir:

- √ Mən orada olmasam, çətin olacaq.
- Açılmış səhərin ala gözləri.
- Mühəndis qız iş yerinə gələndə saat iki idi.
- İnsan! O, müqəddəs bir kainatdır.
- Günəş şəfəqlərlə bəzəyir yeri.

248. Mürəkkəb zərfləri seçin:

- √ yanbayan, üzbəüz, günbəgün
- sakit-sakit, kələ-kötür, gec-tez
- qaçaqaç, vurhavur, qovhaqov
- acgöz, üzüyuxarı, ürəyiaçıq
- növbənöv, rəngarəng, cürbəcür

249. Zərf kimi verilənlərdən biri səhvdir:

- √ hara
- yuxarı
- arxa
- üzbəüz
- əvvəl

250. "Fikrət Kamilə çəpəki baxdı" cümləsində zərfin məna növünü göstərin:

- √ tərzi-hərəkət
- yer
  - səbəb
  - miqdar
  - zaman

251. Həm sifət, həm də zərf kimi işlənə biləcək sözləri seçin: 1. qışda ,2. gecə,3. göy,4. iti,5. bu,6. gözəl,7. möhkəm,8. çox,9.yaxşı

- √ 4,6,7,9
- 3,5,7
  - 2,4,6,7
  - 4,5,6
  - 1,3,5,6,8

252. Hansı sözlərdə - dan2 leksik şəkilçidir?1.qəsdən,2. bərkdən,3. çoxdan,4. hərdən,5. əzələdən,6. dayanmadan, 7. odundan

- √ 2,3,4
- 1,2,5
  - 4,6,7
  - 3,4,5,6
  - 1,2,3

253. Defislə yazılan mürəkkəb zərf hansıdır (defislər buraxılmışdır)?

- √ teztez
- qıpqırmızı
  - coşubdaşma
  - gileygüzar
  - həndəvər

254. Hansı cümlədə - la2 zərf düzəldən şəkilçidir?

- √ Qoca nəfəsini güclə alırdı.
- Atamla mən bu işə çoxdan başlamışıq.
  - Onunla açıq danışmaq lazımdır.
  - Əli ilə vacib işim var
  - Akiflə Fərid qardaşdır.

255. Yer zərflərindən ibarət cərgə hansıdır?

- √ içəridə, yuxarıda, burada
- el-obada, istidə, soyuqda
  - bizdə, həyətdə, otaqda
  - evdə, işdə, bağda
  - Bakıda, Gəncədə, Şəkiddə

256. Düzəltmə tərzi-hərəkət zərflərini göstərin:

- √ sürətlə, beləcə
- sərin, həyəcanlı
  - cəld, sonra
  - salamat, irəli
  - qələmlə, əvvəlcə

257. Miqdar zərfi hansı cümlədədir?

- √ Ağacın qurdu özündən olmasaydı, çox yaşayardı.

- Az ilə çoxun oyunu olmaz.
- Aclıq bir il gedər, minnət min il.
- Təkdən bir çəkic səsi eşidilirdi.
- Adam min acını unudar bir şirin xatirinə.

258. Yavaş-yavaş, taybatay, xısın-xısın...

- dostcasına
- yalan
- ✓ hissə-hissə
- ağlamaq
- sakit

259. Məntiqi ardıcılığı tamamlayın: Hələ, indi,...

- ✓ dərhal
- ildə
- hərdən bir
- hərdən
- ara-sıra

260. Hansı cümlədə yer zərfi işlənmişdir?

- ✓ İrəlidə onu nələr gözlədiyini bilmir.
- Lalə Gəncədə yaşayır.
- Məktəbin həyətində yaman səs-küy vardı.
- Kənddən gəlib.
- Meşədə quşlar cəh-cəh vururdu.

261. Bəndlərdən birində zərf yoxdur:

- Yamanca qorxutdun məni.
- Ehmalca vurdum.
- ✓ Yamanca qoçaq idi.
- Türkcə danışmayın.
- Astaca gülümsündü.

262. Miqdar zərfi olan cümləni göstərin:

- Mən bunu belə də düşünürdüm.
- Xeyli adam gəlmişdir.
- Dünən şiddətli külək əsirdi.
- ✓ Az danışmaq lazımdır.
- Az adam tapılar ki, bu işi bilsin.

263. Zərf olmayan cümlə hansıdır?

- ✓ Fikrət onun dalınca baxa-baxa qaldı.
- Əvvəl- axır buralardan köçüb gedəcəyəm.
- Qoca asta-asta gəlib kəndə çatdı.
- Oğlan oğrun-oğrun atasına baxırdı.
- Xəstə- xəstə dərəcə gəlmisən?

264. Verilmiş sözlərdən biri zərf deyil:

- ✓ şəhərdə
- daxilən
- xəstə-xəstə
- birdən
- ucadan

265. Hansı suallar zərfin deyil?

- √ hansı?, nəyə?, nə üçün?
- nə qədər?, nə dərəcədə?
- nə vaxt?, nə zaman?, haçan?
- necə? , nə cür? , nə tərzdə?
- haraya?, hara?, haradan?

266. Hansı sıra isim və zərf kimi işlənən sözlərdən ibarətdir?

- √ gecə, gündüz, sabah, axşam
- doğru, tərəf, tək, səhər
- xeyli, çox, bir az, bir qədər
- qabaq, sonra, əvvəl, bəri
- yaxşı, pis, aydın, işıqlı

267. Bu sözlərdən biri yer zərfi deyil:

- bəri
- aralıqda
- √ çinarlıqda
- üzüaşağı
- ortalıqda

268. Biri məntiqi pozur:

- √ dünənki
- yuxarıdakı
- aşağıdakı
- oradakı
- geridəki

269. Biri zərfdir:

- √ tez
- səndə
- eldə
- bayram
- necə

270. Verilmiş sözlərdən hansı zərf deyil?

- ilbəl
- üzbəüz
- √ qaçaqac
- aybaay
- yanbayan

271. Düzəltmə zərf hansıdır?

- √ həvəslə
- birlik
- maraqlan
- xalamgil
- qurğu

272. –mı4 ədatı hansı feillərə qoşulmur?

- feli bağlamalara

- √ 2-ci şəxsdə olan əmr şəklində
- qeyri-qəti gələcək zamanda olan feillərə
- məsdərlərə
- vacib şəkildə olan feillərə

273. Cümlələrin birində modal söz işlənmişdir.

- Şirvan düzü Azərbaycanın şərgində yerləşir.
- Bu küçəni düz gedib, sola dönəcəksən.
- √ Mən, düzü, bunun belə nəticələncəyini bilmirdim.
- Düzə düz, əyriyə əyri olmalısən.
- Düz adam yalanın ayaq alıb yeriməsinə imkan verməz.

274. Qoşmalar ismin hansı halında işlənirlər?1. yiyəlik,2. yönlük,3. çıxışlıq,4. təsirlik,5. yerlik

- 2,3
- 2,4,5
- √ 4,5
- 1,2,3
- 2,3,5

275. Hansı cümlədə şərt bağlayıcısı işlənib?

- Elə ki, anam gəldi, onun qabağına qaçdıq.
- Mənə elə gəlir ki, sən bunun üçün yaranmısan.
- Toyda nəinki qohumlar, hətta uzaqdan gələn yoldaşlar da iştirak edirdilər.
- O, uşaqları hələ də axtarırdı, halbuki onlar çoxdan getmişdilər.
- √ Bir halda ki, evlənməyəcəkdin, niyə onun hissələri ilə oynadın?

276. Güzəşt bağlayıcısı işlənib:1. yəni 2. indi ki 3. buna görə də 4. hərəcənd 5. hərəcənd ki 6. hərəgah

- 4,5,6
- 1,4,5
- 1,2,5
- √ 4,5
- 1,3,5,6

277. Zərf və ədat kimi işlənən sözləri göstərin:

- bircə, tək
- həmişə, dənən
- əvvəl, sonra
- bax, qoy
- √ təkçə, yalnız

278. Hansı cərgədə “daha” ədatı saya aiddir?

- √ Onun düşmənindən daha çox dostu var
- İmtahanda uğur qazanmaq üçün daha çox oxumaq lazımdır.
- Onlar daha birlikdə işləyir.
- Havadakı rütubət daha da çoxalmışdı.
- Biz bu gün daha çox çalışdıq.

279. Qüvvətləndirici ədatın işləndiyi cümlə hansıdır?

- √ Sən ki bunu bilirdin.
- Təkçə sənə güvənirəm.
- Di gəl
- Ayrılarını könül candan?
- Yəni sən bunu bilirən?

280. “ Hər kəs öz nəfsini tanısa, Allahını da tanıyar” (İmam Əli) cümləsində hansı köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir?

- √ bağlayıcı
- qoşma
- modal söz
- nida
- ədat

281. “ İstər, istərsə də “ bağlayıcısının növünü göstərin:

- √ bölüşdürmə
- inkarlıq
- aydınlaşdırma
- qarşılaşdırma
- iştirak

282. Köməkçi nitq hissələrindən hansılar sözlərə bitişik də yazıla bilər?
1) ədat 2) nida 3) modal sözlər 4) qoşma 5) bağlayıcı

- √ 1, 4, 5
- 2, 3, 4
- 2, 4, 5
- 3, 4, 5
- 1, 3, 5

283. Qoşma haqqındakı fikirlərdən hansı səhvdir?

- √ İsmi bütünlük hallarında olan sözlərə qoşulur.
- Qoşulduğu sözlə birlikdə cümlə üzvü olur.
- Qoşulduğu sözlə birlikdə müxtəlif məna çalarları ifadə edir.
- Təkhəcalı qoşmalar sözlərə bitişik, ikihecalılar isə ayrı yazılır.
- Müstəqil suala cavab ola bilmir.

284. “ Barı evə məktub yaz “ cümləsində ədatın hansı növü işlənmişdir?

- √ arzu
- məhdudlaşdırıcı
- əmr
- qüvvətləndirici
- dəqiqləşdirici

285. “ Mən dərsdən sonra evə qayıdanda getdim “ cümləsindəki qoşmalar hansı mənaları bildirir?

- √ zaman, məsafə
- fərqlənmə, birgəlik
- istiqamət, zaman
- səbəb-məqsəd, bənzətmə
- zaman, bənzətmə

286. Bağlayıcılardan birinin yazılışı səhvdir:

- √ hər gah
- belə ki
- halbuki
- nəinki
- indi ki

287. Aşağıdakılardan biri modal söz kimi işlənmə bilər:

- √ görünür
- görün
- gəlin
- gəlsənə
- gər

288. Köməkçi nitq hissələrindən hansının orfoqrafiyasında defis işarəsindən də istifadə edilir?

- √ nida
- bağlayıcı
- modal sözlər
- ədat
- qoşma

289. Köməkçi nitq hissələrindən dilçiliyin hansı bölməsində bəhs edilir?

- √ morfolojiya
- sintaksis
- üslubiyyat
- fonetika
- leksikologiya

290. Biri köməkçi nitq hissələrinin sintaktik xüsusiyyətinə aid deyil:

- √ Müstəqil cümlə üzvü olur.
- Cümlə daxilində fikrə münasibət bildirir.
- Müəyyən qrammatik mənə bildirir.
- Cümlənin təsir gücünü artırır.
- Həmcins üzlər arasında bağlılıq yaradır.

291. Hansı qoşmanın tələffüzü yazılışından fərqlidir?

- √ aid
- ötrü
- tərəf
- başqa
- kimi

292. Modal sözlərə aid səhv fikri müəyyənləşdirin:

- √ Cümlənin ancaq əvvəlində və sonunda işlənə bilər.
- Bəziləri əsas nitq hissələri ilə ortaq sözlərdir.
- Quruluşca iki növü var.
- Danışanın ifadə etdiyi fikrə münasibət bildirən sözlərə deyilir.
- Cümlə üzvlərindən vergüllə ayrılır.

293. Məntiqi uyğunluğu gözləməklə bağlayıcılardan ibarət cərgəni tamamlayın: Ona görə ki, ondan ötrü ki, onun üçün ki,...

- √ çünki
- indi ki
- bir halda ki
- madam ki
- hərçənd ki

294. “ Qar yağır “ nümunəsinə artırılan hansı nida cümləyə qorxu emosiyası artıracaqdır?

- √ vay- vay
- bıy
- aha
- heyf

- ay can- ay can

295. Biri modal söz deyil:

- √ habelə
- nəhayət
- beləliklə
- sanki
- əvvəla

296. Cümlələrin birində nida işlənmişdir:

- √ Ahın dağlara, bala.
- Vay-vay, deyəsən, bəşər deyil bu!
- Ox, bizi aldatdılar!
- Ah, necə kef çəkməli əyyam idi.
- Ay haray, qoymayın, apardılar!

297. Qoşma hansı cümlədədir?

- √ Evdən çıxanda anam arxamca su atardı.
- Sonra mən onu evlərinə ötürdüm.
- Uşaqlardan kimisi dərs oxuyur, kimisi də həyətdə gəzişirdi.
- Uşaq evdə tək qalmışdı.
- Tahirlə Sabit bizim köhnə qonşularımızdır.

298. Bağlayıcı işlənmiş cümləni tapın:

- √ Bir vaxt deyərdim ki, ölüm uzaqdır.
- Bazardakı bahalıqdan şikayət edirdi.
- Bu ki onun uşaqılıq şəklidir.
- Uşaqlar üşümür ki?
- Bizimki bura qədər imiş.

299. Hansında ədat işlənmişdir?

- √ Gedək, gözlərinlə gör.
- Bu işi təkcə sən bacararsan.
- Adamı belə əzişdirərlər bax.
- Gəl bu daşı ətəyindən tök.
- Gör bir neylədin!

300. “ Ay aman, deyəsən, sən də onlara tərəf çıxırsan, sən nə vaxt məni anlayacaqsan? “ cümləsində köməkçi nitq hissələrinin ardıcılığını göstərin:

- √ nida, modal söz, bağlayıcı, qoşma
- nida, modal söz, ədat, ədat
- nida, bağlayıcı, bağlayıcı, modal söz
- nida, modal söz, ədat, qoşma
- nida, bağlayıcı, qoşma, modal söz

301. “ Ya elm öyrən, ya elm öyrədənləri dinlə, ya da elm əhlini sev “ cümləsində tabesizlik bağlayıcısının növünü göstərin :

- aydınlaşdırma
- iştirak
- √ bölüşdürmə
- birləşdirmə
- qarşılaşdırma

302. “Elə” sözü nə zaman suala cavab vermir?

- √ ədat kimi işləndikdə
- sifəti əvəz etdikdə
- feil kimi işləndikdə
- zərfi əvəz etdikdə
- işarə əvəzliyi olduqda

303. Ancaq qrammatik mənası olan sözü müəyyənləşdirin:

- √ lap
- doğru
- tək
- elə
- kimi

304. Köməkçi nitq hissələrindən şəkilçi formasında da olanlar hansı sıradadır?

- modal sözlər, nida, qoşma
- nida
- √ qoşma, bağlayıcı, ədat
- qoşma, ədat, nida
- bağlayıcı, modal sözlər, qoşma

305. Durğu işarəsi qoyulmasa, hansı cümlədəki “kimi” sözü həm qoşma, həm də sual əvəzliyi kimi başa düşülə bilər?

- Sən kimi soruşursan
- Kimi danışır kimi susur
- Dostların kimi danışma
- √ Əli kimi axtarırdı
- Kimi gördün

306. “ 1991-ci ildən sonra Azərbaycanda çox yeniliklər baş vermişdir “ cümləsindəki qoşmanı onun sinonimi kimi hansı sözlə əvəz etmək olar?

- √ bəri
- qeyri
- başqa
- qabaq
- əvvəl

307. “ Afərin “ nidası hansı cümlədə tərif mənasında işlənməmişdir?

- √ Afərin! Adam da yoldaşını aldadar?!
- Afərin, oğul! Biz səninlə fəxr edirik.
- Afərin! Özünü itirmədin.
- Afərin! Halal olsun sənə ananın südü!
- Afərin! Yaxşı cavab verdin!

308. Şeir parçasında köməkçi nitq hissələrindən hansılar işlənmişdir?Bəlkə, onun da oğlu qanlı döyüşlərdədir,Kim bilir, o, bəlkə də, mənimlə bir dərdədir.

- √ modal söz, bağlayıcı
- ədat, qoşma
- qoşma, nida
- bağlayıcı, qoşma
- ədat, nida

309. Nümunələrdən birində ədat və qoşma işlənmişdir:

- √ Bax sənin üçün nə qədər gül dərmişəm.

- Uzun illərdən sonra axtardığımı tapdım.
- Düzü, o zaman Dolan təpələri əsl döyüş meydanına çevrilmişdi.
- Nənəsi Nərmin üçün qoğal bişirmişdi.
- Todan kəndi də Goranboydadır.

310. Modal sözlərdən biri ehtimal və şübhə bildirir:

- şübhəsiz
- mənəcə
- ✓ görünür
- deməli
- doğrudan da

311. Qoşma hansı cümlədədir?

- ✓ Anar həyətdə topla oynayır.
- Bu sözün başqa mənaları da var.
- Səhər tezdən məktəbdə kimi axtarırsan?
- Atamla qonşumuz kəndə getdilər.
- Uşaq hər şeyə diqqətlə baxırdı.

312. Hansı ədatdan sonra vergül qoyulmalıdır?

- ✓ bəli
- ki
- qoy
- məhz
- ha

313. Həm qoşma, həm zərf kimi işlənən sözləri seçin:

- indi, dünən
- sonra, və
- ✓ sonra, əvvəl
- görə, bəri
- sabah, axşam

314. Cümlələrdən birində xəbər əvəzliklə ifadə olunmuşdur:

- ✓ Darvazanın ağzında səssiz – səmirsiz dayanan kimdir?
- İstedadlı şağırdlarım bu oğlanlardır.
- Kaş tez – tez görəydim səni.
- Sənsiz qəhr edərdi bu cahan məni.
- Vətənimizin hər qarış torpağı müqəddəsdür.

315. Hansı cümlədə xəbər sifətlə ifadə olunub?

- Səməd mənim qardaşımdır.
- Bu, onun yaxşılığıdır.
- Yayda hava isti olur.
- ✓ Nə gözəldir dağ boyunca söyüdlər.
- Müəllim bərk əsəbiləşdi.

316. Yazıq o şəxsə ki, sevmir nəsihət, Nəsihət sevənlər qazanar sərvət! Nümunədəki feli birləşmənin növünü və sintaktik funksiyanı müəyyənləşdirin:

- feli bağlama tərkibi; zərflik
- məsdər tərkibi; mübtada
- feli sifət tərkibi; təyin
- ✓ feli sifət tərkibi; mübtada

- məsdər tərkibi; tamamlıq

317. Mübtədası III növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuş ismi xəbərli cümləni göstərin:

- √ Yer üzünün əsrəfi insandır.
- Bunların hamısı axşama qədər qonşulara paylanılmalı imiş.
- Sənin niyyətin məni də sevindirir.
- Göy göl zəlzələ nəticəsində meydana gəlmişdir.
- Şagirdlərin biri sözə başladı.

318. İsmi xəbərli cümlə hansıdır?

- √ Bu idmançılar yarışda birincilik qazananlardır.
- Fuad bütün gecəni oyaq qalmışdı.
- Həkimlərin səyi nəticəsində xəstəni həyata qaytarmaq mümkün oldu.
- Qorxudan dizləri əsirdi.
- Dost dar gündə tanınar.

319. “Mənim tələbə yoldaşım kəndlidir” cümləsinin xəbəri nə ilə ifadə olunmuşdur?

- zərflə
- söz birləşməsi ilə
- mürəkkəb adla
- √ isimlə
- sifətlə

320. Hansı cümlənin xəbəri sifətdən düzəlmiş feillə ifadə olunmuşdur?

- Bu meyvə yeməlidir.
- Dostlarımla sayı lap çoxalmışdı.
- √ O, təzəcə yaxşılaşırdı.
- O, birdən dilləndi.
- Siz bu gün necə də gözəlsiniz.

321. Cümlələrin birində xəbər sayla ifadə olunmuşdur:

- Onlar kənddə yaşayırlar.
- Onunculara təşəkkür edildi.
- Onların sözündə bir həqiqət var.
- √ Sənin bütün qiymətlərin beşdir.
- Yanan lampa yüzükdür.

322. Mürəkkəb xəbərli cümləni göstərin:

- √ Gənclər bizim gələcəyimizdir.
- Mən Akifə minnətdaram.
- Babam ağacın altında oturub çay içirdi.
- Uşaqlar səyahətdən doymurdular.
- Bir zamanlar insanlar qul halında yaşamışlar.

323. Hansı cümlədə xəbər kəmiyyətə görə mübtəda ilə uzlaşmamışdır?

- Siz hər gün imtahana hazırlayırsınız.
- Onlar hər gün imtahana hazırlayırlar.
- Biz hər gün imtahana hazırlarıq.
- √ Onlar hər gün imtahana hazırlayırlar.
- O hər gün imtahana hazırlayırlar.

324. Cümlənin xəbəri nə ilə ifadə olunmuşdur? Bizim borcumuz tariximizi dərinədən öyrənməkdir.

- feli sifətlə
- √ məsdər tərkibi ilə
- isimlə
- əvəzlilə
- feillə

325. Xəbər hansı cümlə üzvünə aid olur?

- tamamlığa
- √ mübtədaya
- təyinə
- zərfliyə
- heç birinə

326. Hansı cümlədə mürəkkəb mübtədə verilmişdir?

- √ Dünyanın dərđini çiyində daşıyanlar da mənim dərđimi bilmirlər.
- Ey zalım, nə qədər zülm edəcəksən bizə sən?
- Mənim qəlbimdəki fikir səni narahat etməsin.
- Vətən- ana. Ey odlar diyarı, sənə canım qurban.
- Ay qızım, sənin dərđ oxumağımı niyə görmürəm?

327. “Mən sənin gələcəyinə inanıram” cümləsində mübtədə hansı nitq hissəsi ilə ifadə olunmuşdur?

- feil
- √ əvəzlilik
- isim
- say
- sifət

328. .... cümlənin baş üzvü olub, haqqında danışılan şəxsi, əşyanı bildirir:

- zərflilik
- təyin
- tamamlıq
- xəbər
- √ mübtədə

329. “Gecikənlər həmin sinfin uşaqları deyil” cümləsinin sintaktik təhlili ilə bağlı səhvi göstərin:

- √ Baş üzvlərin hər ikisi quruluşuna görə sadədir.
- Mübtədə feli sifətlə ifadə olunmuşdur.
- Xəbər III növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunub.
- Nəqli cümlədir.
- İsmi xəbərli müəyyən şəxslilik cümlədir.

330. Hansı cümlənin xəbəri mürəkkəbdir?

- √ Amilin atası təcrübəli inşaat mühəndisidir.
- Seçkilər ərəfəsində o, seçicilərlə görüşməli imiş.
- Bizim müsahibimiz cəsarətli və açıqfikirlidir.
- Son vaxtlar Fazil çox işlə məşğul olurdu.
- Bəzi sözləri baxışlardan da oxumaq mümkündür.

331. «Dostlarına xəyanət etmək istəyən xəyanətin qurbanı olacaq». Verilmiş cümlənin mübtədası nə ilə ifadə olunmuşdur ?

- III növ təyini söz birləşməsi ilə
- təyini əvəzliliklə
- √ feli sifət tərkibi ilə
- məsdər tərkibi ilə

- II növ təyini söz birləşməsi ilə

332. Hansı nümunədə ismi xəbər yoxdur?

- √ Şəhidlər xiyabanı. Dilə gəlir məzarlar...
- Səidənin bacısı tələbədir.
- Kür qırağının əcəb seyrangahı var.
- Söz vardır, kəsər savaşı.
- Ayazlı-şaxtalı bir qış axşamı idi.

333. Xəbəri frazeoloji birləşmə ilə ifadə olunmuş cümləni göstərin:

- √ Yada düşdü nişanlısı, nazlı sular sonası da...
- Oğlunun yazdığı məktubu oxuya bilmədi.
- Ona biz vaxtında çox kömək etmişik.
- Əlindəki fincan yerə düşüb sındı.
- O, qatarda tanımadığı bir adamla görüşdü.

334. Feli xəbərli cümləni göstərin:

- Buranın gözəl təbiəti var.
- Amalımız Vətən yolunda çarpışmaqdır.
- √ Küçədə toplaşan adamların üzündə bayram əhval – ruhiyyəsi duyulurdu.
- Tamaşa gülməli idi.
- Güllər ətirli və tərəvətlidir.

335. İsmi xəbərli cümləni göstərin:

- Güclü külək ağacları yerə yıxmışdı.
- Qonşu mənimlə salamlamamışdı.
- √ Gələn Fəridə idi.
- Mətni diqqətlə köçürdü.
- O, mənə diqqətlə qulaq asırdı.

336. Feli xəbərin sualları hansı sıradadır?

- niyə?, nə səbəbə?
- necədir?, haradadır?
- √ nə etdi?, nə edir?
- necə?, hansı?
- kim?, nə?

337. Xəbər haqqında fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Cümlənin heç bir üzvünə tabe olmayan ən müstəqil üzvdür.
- İfadə vasitəsinə görə iki cürdür: feili xəbər, ismi xəbər
- Həm nitq hissələri, həm də söz birləşmələri ilə ifadə olunur.
- Quruluşca sadə və mürəkkəb olur.
- Mübtədaya aid hərəkəti və ya hökmü bildirən baş üzvdür.

338. “Atın yüyəni Tahirin əlində idi” cümləsinin mübtədası nə ilə ifadə olunmuşdur?

- √ III növ təyini söz birləşməsi ilə
- məsdər tərkibi ilə
- II növ təyini söz birləşməsi ilə
- I növ təyini söz birləşməsi ilə
- feli sifət tərkibi ilə

339. “İclası kim aparacaq?” cümləsində mübtədə nə ilə ifadə olunmuşdur?

- √ sual əvəzliyi ilə
- qeyri-müəyyən əvəzliliklə
- şəxs əvəzliyi ilə
- sifətlə
- isimlə

340. Hansı cümlənin mübtədası sayla ifadə olunmuşdur?

- √ Altıncılar bu yarışda qalib gəldilər.
- Birisi yazı yazırdı, birisi qulaq asırdı.
- Qocalara qayğı lazımdır.
- Bunu hamı bilir.
- Deyilən söz yadigardır.

341. “İlan ilan yeməyincə əjdaha olmaz» cümləsinin sintaktik təhlili ilə bağlı fikirlərdən hansı səhvdir?

- “İlan” mübtədadır.
- √ Cümlədə 4 cümlə üzvü var.
- 3 cümlə üzvü var.
- Cümlənin xəbəri «əjdaha olmaz»dır.
- Zərflik quruluşca mürəkkəbdir.

342. Cümlələrdən birində həm vasitəsiz, həm də vasitəli tamamlıq var:

- Səndə gözəl qabiliyyət var.
- Məcid dayı məsələnin nə yerdə olduğunu başa düşdü.
- Zaur bu bitkilərin çoxunu tanımırdı.
- Mən sənə haqqında çox düşündüm.
- √ Onu əvvəlcə özündən soruş.

343. Hansı cümlədə məsdər tərkibi səbəb zərfliyi vəzifəsindədir?

- Qardaşı ilə görüşmək onu çox sevindirdi.
- Rəhman atası ilə danışmağı özünə sığışdırmırdı.
- Şəhəri düşmən hücumundan qorumaq üçün böyük texnikalar gətirilirdi.
- √ Torpaqla məşğul olmaqdan əlləri cadar-cadar olmuşdu.
- Boş-boş danışmaqdan bir şey çıxmaz.

344. Hansı cümlədə təyin II növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur ?

- Firuzə rəngli kuzələri doldurdu.
- Mühəndis Sultanov dəri paltosunu geyindi.
- Sakit-sakit dalğalanan dəniz birdən təlatümə gəldi.
- √ Polis rəisi Kərimov prokurora zəng vurdu.
- Al-qırmızı gülləri ağ güldana yığan qızın təbəssümü yadımdan çıxmayıb.

345. Hansı cümlədə vasitəsiz tamamlıq sadə isimlə ifadə olunmuşdur ?

- Vəli onu hərərətlə salamladı.
- √ Ovçu özünə yeni tüfəng aldı.
- Qoca ağacları yeriyirdi.
- Vətənim verdi mənə nanü-nəmək.
- Biz onları sevinclə qarşıladıq.

346. Cümlələrin birində ismi birləşmə ilə ifadə olunmuş zərflik vardır:

- Göylərin üzü birdən tutuldu.
- Bu dağları gəzməyə gəlmişəm.
- Şəhərdə böyük bir ehtişam vardı.
- Dostum bu əhvalatı gülərək danışdı.

√ Küçənin ortasında əzəmətli bir heykəl ucaldı.

347. «Pəri öz sualının cavabını eşitməmək üçün qulaqlarını tutdu» cümləsində zərfliyin mənaca hansı növündən istifadə edilib?

- √ məqsəd
- zaman
  - yer
  - səbəb
  - tərz-i-hərəkət

348. Cümlələrdən birinin təyini birinci növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur:

- Arxlardan axan dağ suları burula-burula uzanıb gedirdi.
  - Yeni ədəbiyyat kitabı şagirdlərin istifadəsinə verildi.
  - Bu şəkillərin müəllifi xalq rəssamı Əzim Əzimzadədir.
  - 1873- cü ildə Bakıda Milli teatr yaradıldı.
- √ Onun gözləri qarşısında qızılı saçlı, mavi gözlü bibisi Aləmşahbəyim dayanmışdı.

349. Hansı cümlədə tamamlıq ikinci növ təyini söz birləşməsi ilə ifadə olunmuşdur?

- Kənd yolu təzəcə abadlaşdırılmışdı.
  - Yarməmmədin səsi quyunun dibindən gəldi.
  - Qonşu bağdan musiqi səsi gəlir, gülüş səsləri ucaldı.
- √ Kursumuza gələn tələbələr hər gün test sualları yazırlar.
- İnsan arzusu bitib-tükənmək bilmir.

350. “Bənövşənin atası daşın üstündə dayanıb xəyala dalmışdı” – cümləsində neçə cümlə üzvü var?

- √ 3.0
- 4
  - 6.0
  - 5.0
  - 2.0

351. Məqsəd zərfliyi hansı cümlədədir?

- √ Ana cəbhədəki oğluna göndərmək üçün corab toxuyurdu.
- Ana uzaqdan gəldiyinə görə yorğun görünürdü.
  - Ana bütün gecəni yatmadığı üçün gözləri qızarmışdı.
  - Ana oğlundan məktub aldığı üçün çox sevinirdi.
  - Ana çox ağladığından gözləri qızarmışdı.

352. Kəmiyyət zərfliyi işlənmiş cümləni göstərin:

- Kitabxanamız üçün xeyli təzə kitab alınıb.
  - Dilimizdəki bir neçə belə söz istisnadır.
  - Tədbirdə fakültənin bütün tələbələri iştirak edirdi.
  - Mən onu tələbəlik illərindən tanıyıram.
- √ Müəllim bu sözü dəfələrlə bizə demişdi.

353. Cümlədə hərəkətin icrasını və ya əlamətin meydana çıxmasını müxtəlif cəhətdən izah edən cümlə üzvü hansıdır:

- √ zərflik
- təyin
  - tamamlıq
  - xəbər
  - mübtəda

354. “Niyə?” hansı cümlə üzvünün və ya üzvlərinin sualıdır?

- kəmiyyət zərfliyinin
- yalnız məqsəd zərfliyinin
- yalnız səbəb zərfliyinin
- səbəb zərfliyi və kəmiyyət zərfliyinin
- ✓ səbəb zərfliyi və məqsəd zərfliyinin

355. İsmi hansı halında olan sözlər heç vaxt zərflik ola bilmir?

- ✓ yiyəlik
- yerlik
- çıxışlıq
- yönlük
- təsirlik

356. Hansı cümlədə təyin ismi birləşmə ilə ifadə olunub?

- ✓ Mənim rəfiqəm Səidə burada yoxdur.
- Qala qapıları yavaş-yavaş açıldı.
- Qızıl payız öz ətrini dağa, çəmənə yaydı.
- Bu gün açıq-saçıq geyinən bir müğənni vətən uğrunda şəhid olmuş milli qəhrəmanların hamısından məşhurdur, bu isə dəhşətdir! Dəhşət!
- Təkcə pöhrələnən ağaclara baxmaqdan zövq alırdım.

357. Təyin aşağıdakılardan hansı ilə ifadə oluna bilmir?

- ✓ məsdər və feli bağlama
- isim və əvəzlik
- say və feli sifət
- isim və say
- əvəzlik və zərf

358. Hansı cümlədə təyin zərflə ifadə olunmuşdur?

- Qabaqdakı sıralar bomboş idi.
- Səhərki külək çox şiddətli idi.
- O, dar ciğir ilə yuxarı qalxırdı.
- Dünən gələn qonaqlar geri qayıdırdı.
- ✓ Aşağı mərtəbələr tərtemiz idi.

359. Hansı cümlədə həmcins təyin yoxdur?

- ✓ Kənddə qırmızı kərpiç binalar çoxdur.
- Bağda ağ, sarı güllər açılmışdı.
- O, soyuq, şaxtalı günlərdə də işdən qalmır.
- Məktəbə bacarıqlı, istedadlı uşaqlar qəbul olunur.
- Anar çalışqan və intizamlı tələbədir.

360. Tərkibində təyin olan cümləni göstərin:

- ✓ Sex rəisi məsuliyyətli işçidir.
- Əsərin nikbin sonluğu məni çox təsirləndirdi.
- Sənubər xala uşağı mehribanlıqla dindirdi.
- Yayın bürkülü havası adamı darıxdırırdı.
- Xalqımız sənətkarlarını ehtiramla xatırlayır.

361. Təyinin sualları hansılardır?

- ✓ Necə? Nə cür?
- Hansı? Nə səbəbə?
- Nə barədə? Kim barədə?

- Nə zaman? Haçan?
- Nə qədər? Niyə?

362. “Ana oğlunun həyəcan keçirdiyini duydu” cümləsində tamamlıq nə ilə ifadə olunmuşdur?

- √ feli sifət tərkibi ilə
- isimlə
- sifətlə
- III növ təyini söz birləşməsi ilə
- feli sifət

363. “Mən görmüşəm bu qürbətin dadını” cümləsində tamamlıq nə ilə ifadə olunmuşdur?

- √ III növ təyini söz birləşməsi ilə
- sifətlə
- II növ təyini söz birləşməsi ilə
- feli sifət tərkibi ilə
- isimlə

364. Nə? sualına cavab verən tamamlığı göstərin:

- √ Kamilə təsəlliverici bir söz deyə bilmədilər.
- Qızın adı Aybəniz idi.
- O, dincəlmək üçün parka tərəf addımladı.
- Qadın əyilib uşağı qucağına aldı.
- Elə bu vaxt qapı açıldı.

365. Tamamlıq, əsasən, hansı cümlə üzvü ilə bağlı olur?

- √ feli xəbərlə
- təyin və əvəzliliklə
- mübtəda ilə
- ismi xəbər və zərfliliklə
- zərfliliklə

366. Hansı cümlədə tamamlığın hər iki növü işlənmişdir?

- √ Müəllim tələbələrə kitab payladı.
- Neftdən müxtəlif yağlar alınır.
- Uşaqlar bağçada gül, çiçək dərdilər.
- Sənə hər şeydən əvvəl kitab, dəftər, qələm lazımdır.
- İclasda onun haqqında çox danışdılar.

367. Vasitəsiz tamamlıq hansı cümlədədir?

- √ Qonşumuz iş axtarır.
- O, atası ilə fəxr edir.
- Onun səndən xoşu gəlir.
- Tələbələr kitabxanaya gedir.
- Onda maraqlı kitablar var.

368. “Bu tədbir ardıcıl olaraq davam etdiriləcəkdir” nümunəsində cümlə üzvlərindən hansı işlənməyib?

- √ tamamlıq
- xəbər
- təyin
- zərflilik
- mübtəda

369. Cümlələrin birində tamamlıq təsirlik halda olan sadə isimlə ifadə olunub:

- √ X sinif şagirdlərinə mükafat verdilər.
- Onun atası neft mühəndisidir.
- Uşaq gah ağlayır, gah da gülürdü.
- Bu yaxşılığı heç vaxt unutmamam.
- Cərrah Əli bizim təzə qonşumuzdur.

370. Aşağıdakı cümlələrdən hansında ayrılıqda kim? sualına cavab verən söz vasitəsiz tamamlıq kimi işlənərək nə? sualına cavab vermişdir?

- √ Bakı Dövlət Universiteti tələbə qəbul edir.
- Mən mağazadan oğluma uşaq oyuncağı aldım.
- Məhəllənin uşaqları Toğrulun yaxşı maşın sürməyinə tamaşa edirdilər.
- Bağban bağçadakı güllərə öz övladı kimi qulluq edirdi.
- Balaca quzu su içir.

371. Hansı cümlədə iki ara söz işlənib?

- Deməli, ancaq sən ora gedə bilərsən.
- Deyəsən, bizim məqsədimiz heç də düzgün başa düşülməyib.
- Bəlkə də, sən bu məsələdə tamamilə haqlısan.
- Yəqin, yalnız nadanlar onu bu cür başa düşə bilirlər.
- √ Görünür, o, doğrudan da, günahsızdır.

372. Ara sözün işləndiyi cümləni göstərin:

- Guman gələn yerləri ələk – vələk etdilər.
- Sənin dediklərin tamamilə düzdür.
- Hər dilinə gələn sözü deməli deyilsən.
- Yəqin etdim ki, sən düz demirsən.
- √ Düzdür, riyaziyyatdan bir az anlayıram.

373. “Nəhayət, gənc qız yalançı dilənçiyə müraciət etdi” cümləsində ara sözün mənaca növünü müəyyənləşdirin:

- güman, sübhə bildirən
- √ nəticə və nitqin hissələri arasında əlaqəni bildirən
- yəqinlik bildirən
- təəssüf bildirən
- fikrin mənbəyini bildirən

374. Hansı nümunədə ara söz işlənməməşdir?

- √ Eh nə qədər güman, nə qədər bəlkə çevrilib dünyada olub həqiqət.
- Bəlkə, birisinin vurduğu ləkə dönüb olacaqdır sonsuz həqiqət.
- Görünür, razısan öz taleyindən, Nə zamandır məni soraqlamırsan.
- Sən demə, dağlara qar ələnərmiş, dumandan xəbərsiz, çəndən xəbərsiz.
- Anlaya bilmədim, düzü, bu sirri.

375. Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan sözlər hansılardır? 1. ara sözlər. 2. əlavələr. 3. həmcins üzvlər. 4. xitab

- √ 1.4
- 1,3
- 3.4
- 2.3
- 1.2

376. Cümlələrin birində mürəkkəb xitab işlənməyib:

- Ey mənim həqiqi dostum, fikrin nədir?
- Azərbaycan əsgəri, marş irəli!
- √ Niyə elə danışırısan, ay bala, bizdən razı deyilsən?

- Seyr et bu varlığı, şeyda bülbülüm.
- Sən ey gurlayan dəniz, məni dinlə.

377. “Sizi deyib gəlmişəm, ey mənim müsəlman qardaşlarım” cümləsindəki xitab nə ilə ifadə olunub?

- √ III növ təyini söz birləşməsi ilə
- feli sifət tərkibi ilə
- qeyri-təyini ismi birləşmə ilə
- II növ təyini söz birləşməsi ilə
- I növ təyini söz birləşməsi ilə

378. Nitqin hissələri arasında əlaqəni bildirən ara sözü göstərin:

- √ birincisi
- heyif
- doğrudan da
- ehtimal ki
- deyilənə görə

379. Hansı nümunədə həmcins üzv işlənməmişdir?

- Məktəbdəki tədbirdə müəllim, şagird və valideynlər iştirak edəcəklər.
- İclasda nə mənə, nə də sənə söz verəcəklər.
- √ Mərd özündən bilər, namərd özgəsindən.
- Yanan da, yaman da mənəm.
- Arif hər gün işə vaxtında gələr, verilən tapşırıqları dəqiq yerinə yetirərdi.

380. Həmçins zərflikli cümləni göstərin:

- √ Ona görə də təbiətə qayğı və məhəbbətlə yanaşılmalıdır.
- “Dədə Qorqud” dastanında maraqlı bir epizod var.
- Mikayılın və döyüş yoldaşlarının payına çətin vəzifə düşmüşdür.
- Sonra parkın kənarı ilə keçərək məktəbə doğru yollandıq.
- Eşq olsun bu müqəddəs varlığa!

381. Həmcins mübtədali cümlə hansıdır?

- √ Şuşa, Laçın, Kəlbəcər azad olunmalıdır.
- Kitab,dəftər və qələm satırlar.
- Qızıl və gümüş saatlar aldılar.
- Akif və Vüqar gələndə biz getdik.
- Aytən, Ülvi, kitabları gətirin.

382. Həmcins üzvlü cümləni göstərin:

- √ Gah sulara baş vurub lap dərinliklərə enir, gah da süzüb suyun üzünə çıxır.
- Balacaboylu adam səsli-küylü küçələrdən keçərək soldakı binaya yaxınlaşdı.
- Sular göz yaşı kimi dumduru idi.
- Nə ağac vardı, nə də kölgəlik.
- Al-əlvan çiçəklərin xoş ətri ətrafa yayılmışdı.

383. Hansı söz xitab kimi işlənə bilməz?

- √ irəli
- alim
- dostlar
- uşaq
- ana

384. Hansı cümlədə qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan iki söz işlənməmişdir?

- Məncə, sən yanlış yoldasan.
- Ey mənim həqiqi dostum, de görüm fikrin nədir?
- √ Bilirsən, Vidadi, sözün doğrusu, Olmaq istəmirəm vicdan oğrusu
- Nəhayət, Həsən müəllim iclasdakılara müraciətlə sözə başladı.
- Sona, o kitabı mənə ver də.

385. Hansı sıradakı hər iki söz həm fəli xəbər, həm də ara söz kimi işlənə bilər?

- √ demə, görünür
- bax, gör
- düzdür, qoy
- deməli, doğrudan
- gəlsənə, qoysana

386. “Dan yeri ağaranda quşların xoş nəğməsi ətrafı bürüyür, kəndin sürüləri, naxırları, ilxılları otlaqlara yayılırdı” cümləsində hansı cümlə üzvləri həmcinsdir?

- √ mübtədalar
- mübtədalar və xəbərlər
- həmcins üzv yoxdur
- tamamlıqlar
- tamamlıqlar və xəbərlər

387. Xitabla bağlı fikirlərdən yalnız biri doğrudur:

- Cümlənin yalnız əvvəlində işlənir.
- Cümlə üzvləri ilə sintaktik əlaqəyə girir.
- √ Xitablar ay, ey, a, hey kimi köməkçi vasitələrlə birlikdə də işlənir.
- Xitab yalnız insana aid sözlərlə ifadə olunur.
- Tərkibinə görə xitablar yalnız bir sözdən ibarət olur.

388. Xitab haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Cümlənin xəbəri ilə uzlaşır.
- Mübtədadan xüsusi intonasiyası ilə fərqlənir.
- Cümlənin əvvəlində, ortasında və sonunda işlənə bilər.
- İsmi adlıq halında işlənir.
- Cümlədə müraciət olunanı bildirir.

389. Ara sözlərlə bağlı fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olur.
- Cümlədəki başqa sözlərdən vergüllə ayrılır.
- Yəqinlik, şübhə, nəticə və s. mənaları ifadə edir.
- Cümlənin əvvəlində, ortasında və sonunda işlənə bilər.
- Danışanın ifadə olunan fikrə münasibətini bildirir.

390. Nəticə bildirən ara sözlər hansı cümlələrdə işlənib?1. Deməli, evinizi təmir etdirə bilmirsiniz.2. Yəqin, orada yeni evlər tikiləcək.3. Xülasə, gəlib çıxdıq mətləb üstünə.4. Əlbəttə, sənə kömək edərəm.5. Doğrusu, bu çox çətin məsələdir.

- 1,4,5
- 1,2,5
- 2,3,4
- 3,4
- √ 1,3

391. Ümumiləşdirici söz həmcins üzvlərdən sonra işlənərsə, ondan əvvəl hansı durğu işarəsi yazılır?

- √ tire

- iki nöqtə
- nöqtəli vergül
- heç nə
- vergül

392. Ümumiləşdirici söz həmcins üzvlərdən əvvəl işlənərsə, ondan sonra hansı durğu işarəsi qoyulur?

- √ iki nöqtə
- tire
  - nöqtəli vergül
  - heç nə
  - vergül

393. Biri güman və şübhə bildirən ara söz deyil:

- √ mənəcə
- gərək ki
  - deyəsən
  - bəlkə
  - görünür

394. “Oğlum, görünür, sən hər şeydən xəbərdarsan” cümləsində işlənmişdir: 1) həmcins üzvlər. 2) xitab.3) əlavə.4) ara söz

- √ 2.4
- 2.3
  - 3.4
  - 1.4
  - 1.2

395. Biri yəqinlik bildirən ara söz deyil:

- √ beləliklə
- düzü
  - şübhəsiz
  - həqiqətən
  - əlbəttə

396. Həmcins üzvlər haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Həmcins üzvlər yalnız tabesizlik bağlayıcıları vasitəsilə əlaqələnir.
- Eyni qrammatik formaya malik olur.
  - Eyni bir cümlə üzvü ilə bağlı olur.
  - Bütün cümlə üzvləri həmcins ola bilər.
  - Həmcins üzvlər bərabər hüquqlu olur.

397. Həmcins üzvlər arasında işlənən hansı tabesizlik bağlayıcısından sonra vergül işarəsi qoyulur?

- √ da, də
- amma, ancaq, lakin
  - gah, ya, həm, nə
  - yəni
  - və, ilə

398. Nümunədə hansı cümlə üzvü həmcinsdir? Mənim müəllimim qayğıkeş və tələbkar idi.

- √ xəbər
- mübtada
  - tamamlıq
  - zərflik
  - təyin

399. Həmcins təyinli cümləni seçin:

- √ Pəncərədən həyəətə xəstə, məzlum bir qoca baxırdı.
- Qızılqayadan ötəndə günorta olardı.
- Muzeydə gördüyü rəsmlər, əşyalar onu hələ də düşündürürdü.
- Bu sözləri o, astadan, ehtiyatla söylədi.
- O, tibb məntəqəsində işləyir.

400. Hansı həmcins üzvlü cümlədə cəm şəkilçisi ixtisar olunub?

- √ İmtahan zalında müəllim, şagird və valideyinlər də nəzarət altında idilər.
- Həyatda hər şeyə öz gücüm, bacarığım və qabiliyyətimlə nail olmaq istəyərdim.
- Dost, qardaş və ailəsini görmək eşqi ilə o, bu dəfə də şəhərə gəlməli oldu.
- Suallar, tapşırıqlar və qarşısındakı öhdəliklər o qədər ağır idi ki, bütün bunları bacarmayacağımı düşünürdü.
- İllər keçdikdən sonra məni qarşılamağa gələnlər arasında ana və atamı görmədim.

401. Hansı cümlədə həmcins xəbər işlənib?

- √ Hər gün olduğu kimi, bu gün də qoca sahilə gəldi, iti nəzərləri ilə dənizi xeyli seyr etdi.
- Osman ehtiyatla bulağa yaxınlaşdı, onu görən ceyran hürküb qaçdı.
- İclasda alimlər də, elmi işçilər də bu qərarı dəstəklədilər.
- Get-gedə mübahisələr ciddiləşir, tələbələr, deyəsən, üstünlük qazanırdılar.
- Yağış yağır, güclü külək əsirdi.

402. Həmcins xəbərlər hansı cümlədədir?

- √ Dilşad səhər tezdən durur, əl-üzünü yuyur, sonra isə anasına su gətirirdi.
- Mərdan getdi, ailənin sevinci, rahatlığı bitdi.
- Torpaq qızır, qar əriyir, çaylar daşır.
- Mən oyanmışdım, yoldaşlarım isə hələ də şirin yuxuda idilər.
- Şaxta getdikcə artır, duman kəndi bürüyürdü.

403. Qeyri-müəyyən şəxslə cümlə haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Xəbəri həm feli, həm də ismi xəbər ola bilər.
- Xəbəri III şəxsin cəmində olur.
- Qeyri-müəyyən şəxslə cümlələr, əsasən, geniş olur.
- Tərkibində bəzən “guya, sanki, elə bil ki” və s. sözlərindən istifadə olunur.
- Hərəkət və ya hökmün qeyri – müəyyən şəxsə aid olduğunu bildirir.

404. Biri şəxssiz cümlədir:

- √ Milli ordumuzun gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir.
- Torpaq sürüşməsinin qarşısını almaq üçün bu yerlərdə ağac əkilir.
- Bu jurnalda maraqlı məqalələr dərc edilir.
- Toyda təbrik üçün mənə də söz verdilər.
- Sözlünün yerini bilməyən gərək dərslərini verəsən.

405. Şəxssiz cümlə haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Şəxssiz cümlələrdə çox vaxt “sanki, elə bil ki” sözləri işlənir.
- Xəbəri üçüncü şəxsin təkinə aid olur.
- Xəbəri, əsasən, şəxssiz növ fellərlə ifadə olunur.
- Xəbəri feili frazeoloji birləşmələrlə də ifadə oluna bilər.
- Mübtədası olmur, onu təsəvvür və ya bərpa etmək də qeyri-mümkün olur.

406. Verilmiş atalar sözlərindən hansılar təktərkibli ümumi şəxslə cümlələrdir?1. Suda batan saman çöpündən yapışar.2. Yalan ayaq tutar, yeriməz. 3. Söyləyənlə baxma, söylədiyinə bax.4. Dost dar gündə tanınar.5. Ağrımayan başa dəsmal bağlamazlar.

- √ 3.5
- 2.4
- 1.4
- 2.5
- 1.3

407. Mətnə neçə müxtəsər cümlə işlənib? “İş gününün sonu yaxınlaşırdı. Şəfqət bacılarının hamısı məşğul idi. Həkim sonuncu palatada pəncərə qabağındakı çarpayıda uzanan xəstəyə yaxınlaşdı. Xəstə bunu hiss etmədi. O, fikrə getmişdi.”

- √ 3.0
- 2
- 4.0
- işlənməyib
- 1.0

408. İsmi xəbərli cümlələri geniş cümləni göstərin:

- √ Müasir dövrdə iqtisadiyyatın inkişafı hər şeydən önəmlidir.
- Həsən müəllim məktəb direktorudur.
- Bu günlər ömrümün ən xoş anlarını yaşayıram.
- XX əsrin sonları idi.
- Məmmədin qardaşının dostu iş adamıdır.

409. Nida cümlələrini müəyyənləşdirin: 1) Pah atonnan, nə ağır yatdı bu oğlan, ölüb ə...! 2) Bir sən ol, bir də mən, bir də dərdimiz, Ağlayaq doyunca, gülək doyunca. 3) Var olsun azad yurdun azad oğulları! 4) Yaşasın anamız müqəddəs Vətən! 5) Yenə tovuz kimisən, nə gözəl bəzənmişən?

- √ 1,3,4
- 1.3
- 4.5
- 2.4
- 2,4,5

410. Qeyri-müəyyən şəxslə cümləni müəyyənləşdirin:

- √ Onun səmimiyyəti və sədaqəti barədə indi də danışirlar.
- Müstəntiqlər bir azdan onu dindirəcəklər.
- Ürək xəstəliyinə tutulandan sonra övladları onu yerindən tərpənməyə qoymurdular.
- Verilən tapşırıqlara vaxtında əməl edilməlidir.
- İşləməyə tənbəl deyirlər.

411. “Məsələyə baxılacaq” cümləsinin növünü müəyyənləşdirin:

- √ Şəxssiz cümlədir.
- Ümumi şəxslə cümlədir.
- Qeyri-müəyyən şəxslə cümlədir.
- Adlıq cümlədir.
- Müəyyən şəxslə cümlədir.

412. “Cavan olanda məgər sözə baxmazlar?” cümləsi sadə cümlənin hansı növünə aiddir?

- müəyyən şəxslə cümlə
- √ ümumi şəxslə cümlə
- şəxssiz cümlə
- qeyri-müəyyən şəxslə cümlə
- adlıq cümlə

413. Ümumi şəxslə cümlə haqqında yürüdülmüş fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Xəbəri yalnız III şəxsin təkində işlənir.

- Ümumiləşmiş mənalara ifadə edir.
- Əsasən, atalar sözləri və məsəllərdən ibarət olur.
- Ümumi şəxsi cümlələr, əsasən, geniş olur.
- Hərəkət və ya hökmün eyni zamanda hamıya aid olduğunu bildirir.

414. Təktərkipli cümlələr haqqındakı fikirlərdən biri yanlışdır:

- ✓ Təktərkipli cümlələr yalnız geniş olur.
- Bu cümlələr iki növə ayrılır: xəbər əsasında və mübtədə əsasında formalaşanlar.
- Xəbər əsasında formalaşan təktərkipli cümlələrin üç növü var.
- Adlıq cümlə mübtədə əsasında formalaşır.
- Təktərkipli cümlələr baş üzvlərdən biri əsasında formalaşır.

415. Xəbəri frazeoloji birləşmə ilə ifadə olunmuş cümləni göstərin:

- ✓ Onun bu tikanlı sözləri ananın qəlbinə toxundu.
- Burada xallı ceyrana az-az təsadüf edilir.
- Gözüm ondan su içmir.
- Qəbul imtahanları yaxınlaşır.
- May ayının axırları idi.

416. «Axşamlar Mehman kişi qızı Zərifəni dizinin üstündə oturdu, onun xurmayı saçlarını sıgallayar, ona çoxlu nağıl və əfsanə danışdı» cümləsi haqqında yürüdülmə fikirlərdən hansı doğrudur?

- ✓ Cümlə təktərkipli sadə, geniş cümlədir.
- Təbii mürəkkəb cümlədir.
- Tabeli mürəkkəb cümlədir.
- Müxtəsər cümlədir.
- Təktərkipli cümlədir.

417. Hansı təktərkipli müxtəsər cümlədir?

- ✓ Gözü ayağının altını görmür.
- Nadir universitet tələbəsidir.
- Kitab sizindir?
- İçəridə Arzunun tanımadığı adamlar da var idi.
- Direktorun müavini otağa daxil oldu.

418. Biri əmr cümləsidir:

- ✓ O olmasın, bu olsun.
- Qış sərt keçdi.
- Ananın tənbel oğlu hambal olar.
- Yol böyüyündür, su kiçiyin.
- Olmadı elə, oldu belə!

419. Sual cümləsi neçə yolla düzəlir?

- ✓ 3.0
- 2.0
- 4.0
- 5.0
- 1.0

420. Biri söz-cümlədir:

- ✓ –Dərslərini öyrənmisən?- Əlbəttə.
- Səhərdir.
- – Hara gedirsən?- Məktəbə.
- Qışın ortaları... Qar... Çovğun...

- Oxumaq, oxumaq, yenə də oxumaq.

421. Hansı məsdər cümlədir?

- √ Hər ehtimala qarşı hazır olmaq və düşməni məhv etmək.
- – İsmayılzadəni tanıyırsanmı? - Bəli (H.Mehdi)
- Axşam... Göy fikirli... Dəniz nigaran... (N.Xəzri)
- Baharın son günləri idi.
- Stadion. Səs-küy. Futbol yarışı...

422. «Dur, and iç Babəkin məzarı üstə, Elləri bir yeni, ağ günə səsle!» cümləsinin növünü müəyyənləşdirin:

- √ müəyyən şəxslə cümlə
- qeyri-müəyyən şəxslə cümlə
- şəxssiz cümlə
- tabesiz mürəkkəb cümlə
- ümumi şəxslə cümlə

423. “Bu məktubu sizə hərbi hissədən göndəriblər” cümləsi sadə cümlənin hansı növünə aiddir:

- √ təktərkipli geniş
- cüttərkipli geniş
- təktərkipli müxtəsər
- yarımçıq cümlə
- cüttərkipli müxtəsər

424. Məqsəd və intonasiyaya görə sadə cümlənin neçə növü var?

- √ 4.0
- 5.0
- 6.0
- 2.0
- 3.0

425. Biri məqsəd və intonasiyaya görə sadə cümlə növü deyil:

- nida cümləsi
- əmr cümləsi
- nəqli cümlə
- sual cümləsi
- √ müxtəsər cümlə

426. Hansı cümlələr əmr cümləsidir?a) Sabah hamı vaxtında yarış meydanında olsun!b) Bəs nə üçün deyilən vaxtda gəlib çıxmadın?c) Hamı diqqətlə ona qulaq asırdı.d) Kim Nizami Gəncəvi haqqında ətraflı məlumat verər?e) Sən buradan birbaşa evə get.

- √ a,e
- d,e
- d,a
- c,e
- b,e

427. Verilmiş cümlələrdən biri əmr cümləsidir:

- √ Hamı vətən uğrunda döyüşə hazır olsun!
- Görəsən, sabah hava necə olacaq?
- Bu hadisədən sonra onun elmə həvəsi daha da artdı.
- Bəs nə üçün onların haqqında polisə məlumat vermədiniz?
- Tələbələr imtahanları müvəffəqiyyətlə verdilər.

428. Biri sual cümləsidir:

- √ Bəs nə üçün mənim suallarına cavab vermirsən?
- Səbr elə, kişi, nahaq qan yerdə qalmaz!
  - Bu gün hava çox istidir.
  - Sabah hamı dərəcə hazır gəlsin!
  - Şagirdlər yarışa yaxşı hazırlanmışdılar.

429. Verilmiş cümlələrdən hansı nida cümləsidir?

- √ Sən nə yamansan, a buz?! Adam yıxansan, a buz!
- Əlaçı tələbələr mükafatlandırıldı.
  - Görəsən, onlar nə vaxt qayıdacaqlar?
  - Hamı susurdu, heç kim danışmırdı.
  - Ətrafı sakitlik bürümüşdü.

430. Cümlələrin hansı nəqli cümlədir?

- √ Havadan baharın ətri gəlirdi.
- Qoy həmişə günəş olsun!
  - Sən sus, danışma.
  - Sən hamıdan gözəlsən, sevgilim!
  - Uşaqlar, dərəcə hazırsınızmı?

431. Qeyri-müəyyən şəxslə cümləni tapın:

- √ Toyda təbrik üçün mənə də söz verdilər.
- Ad günündə xaricdəki tanışlarım zəng vurub mənə təbrik edirlər.
  - Ailəmizdə təhsilə ciddi fikir verilir.
  - Yıxılana gülməzlər.
  - Dostu dar gündə sınayırlar.

432. Müəyyən şəxslə geniş cümlə hansıdır?

- √ Həvəslə danışdım.
- Dostumun böyük oğlu təhsil şöbəsinin müdürüdür.
  - Xəstəni sakitləşdirmək üçün xeyli əziyyət çəkdi.
  - Verilən tapşırıq vaxtında əməl edirlər.
  - Dünən məsələyə baxıldı.

433. Biri geniş adlıq cümlə kimi işləyə bilər:

- √ qədim qala
- kitab rəfi
  - Babadağ
  - kitab, dəftər, qələm
  - Bakı Dövlət Universiteti

434. And olsun yeri, göyü Yaradana! Cümlənin növünü tapın:

- √ şəxssiz cümlə
- ümumi şəxslə cümlə
  - müəyyən şəxslə cümlə
  - adlıq cümlə
  - qeyri-müəyyən şəxslə cümlə

435. Ümumi şəxslə cümlə hansıdır?

- √ Adətimize görə, böyüyə də, qonağa da hörmət edirlər.
- Qız qalasına bənzər təsvirləri Qobustan qayaüstü rəsmlərində də müəyyənləşdirmişlər.
  - Tariximizi, mədəniyyətimizi qorumağa borclu yuq.

- Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki mədəniyyət abidələrimizə xeyli ziyan vurmuşlar.
- Ölkəmizin ərazisində qədim insan məskənləri aşkar etmişlər.

436. Xəbəri frazeoloji birləşmə ilə ifadə olunan müəyyən şəxsi cümləni göstərin:

- √ Onun geri dönməməsi ananın qəlbinə toxunmuşdu.
- Mənim ondan gözümlə su içmirdi.
- Qəbul imtahanları yaxınlaşır.
- Mənim tanrım gözəllikdir, sevgidir.
- XX əsrin sonları idi.

437. İsmi xəbərlə müəyyən şəxsi geniş cümləni göstərin:

- √ Bu gün milli mənafə hər şeydən vacibdir.
- Elçinin atasının dostları neft işçiləridir.
- Əldən qalan əlli il qalar.
- İstirahət gününün xoş saatları idi.
- Xəstənin ümumi vəziyyəti yaxşıdır.

438. “Natiq” sözü digər hansı sözlə əvəzlənə bilər?

- söz söyləyən
- çıxış edən
- √ ritor
- məlumat verən
- danışan

439. Biri Azərbaycanın görkəmli natiqi deyil:

- √ Mirzə Ələkbər Sabir
- Mir Cəlal Paşayev
- Mikayıl Rəfil
- Əli Sultanlı
- Heydər Əliyev

440. “Allah amanında, uğur olsun” kimi nitq etiketləri aşağıdakılardan hansına aiddir?

- √ ayrılma etiketinə
- müraciət etiketinə
- alqış (xeyir-dua) etiketinə
- təbrik etiketinə
- görüş etiketinə

441. Normalara tabe olmayıb, fəaliyyət sahəsinin genişliyi ilə seçilir.

- √ xalq danışığı dili
- bədii əsərlərdə yazıçının dili
- cənub dialekti
- ədəbi dil
- şivə və dialekt

442. “Elə iş tut ki, nə şiş yanmasın, nə kabab”. Cümlədə hansı norma pozulmuşdur?

- √ qrammatik
- Heç bir norma pozulmamışdır.
- fonetik və leksik
- fonetik
- leksik

443. “Traktor kənd təsərrüfatında böyük əhəmiyyət oynayır” cümləsində hansı norma pozulmuşdur?

- fonetik
- həm leksik, həm qrammatik
- həm fonetik, həm qrammatik
- qrammatik
- √ leksik

444. Baş həkimin xəstəxana işçiləri və həkimlərlə keçirdiyi iclasdakı çıxışı natiqliyin hansı növünə aiddir?

- bədii
- işgüzar
- √ inzibati-idarə
- akademik
- siyasi

445. Professorun auditoriyada oxuduğu mühazirə natiqliyin hansı növünə aiddir?

- √ akademik
- inzibati-idarə
- işgüzar
- bədii
- siyasi

446. Nitq etiketlərindən hamısının alınma olduğu cərgəni göstərin:

- √ xudahifiz, əlvida , lütfən
- oğlum, bağışlayın, buyurun
- xoş gördük, salam
- cənab, mübarəkdir, qızım
- iraq olsun, yaxşı yol

447. “Qonşuların hamısı onun gələcəyini eşitmişdilər” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- √ qrammatik
- fonetik
- leksik, orfoqrafik
- orfoepik
- leksik

448. Nitq etiketlərindən ibarət məntiqi ardıcılığını tamamlayın:1. Allah amanında!2. Xudahafiz!3. Görüşənədək!4. ....

- Sağlığınıza qismət olsun!
- Həmişə ayaq üstə.
- Mübarəkdir!
- Allah şəfa versin!
- √ Yaxşı yol.

449. “Nitq etiketi” birləşməsinin əsas tərəfini hansı sözlə əvəz etmək olar?

- √ yarlıq
- mədəniyyət
- fəaliyyət
- forma
- danışıq

450. Nümunədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur? Tarix utanmazını yaratdığından? Döndüb keçmişinə baxmazını İran?

- leksik bə qrammatik
- fonetik
- √ qrammatik

- fonetik və leksik
- leksik

451. Bəndlərdən birində “nitq etiketləri”nin izahı verilmişdir:

- √ xalqın dilində onun milli təfəkkürünə, etnoqrafiyasına uyğun olaraq işlənən ifadələr
- ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar
- əl-qol hərəkətlərindən istifadə etməklə nitq emosionallığının zənginləşdirilməsi
- ayrı-ayrı məhəlli söz və ifadələrin işlənməsi
- dildə yaranan yeni sözlər

452. “Akif nə bizə gəlmədi, nə də mənimlə görüşmədi” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- √ qrammatik
- leksik
- fonetik və leksik
- leksik və qrammatik
- fonetik

453. Uyğunsuzluğu tapın:

- √ ritorika - ədəbi dilin normaları
- mimika- üz əzələlərinin mənalı hərəkəti
- nitq etiketləri-milli təfəkkürə, etnoqrafiyaya uyğun işlədilərən ifadələr
- jest – nitqə uyğun əl-qol hərəkətləri
- nitq istisnaları- ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar

454. Sözüün fonetik tərkibinin, leksik mənasının və cümlənin qrammatik quruluşunun hamı tərəfindən qəbul olunan fəaliyyətinə .... deyilir:

- √ norma
- dil
- ritorika
- nitq mədəniyyəti
- nitq

455. “Sırrını verməyir sirdaşa dünya” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- √ qrammatik
- leksik
- fonetik və qrammatik
- fonetik və leksik
- fonetik

456. Hansı bənddə qrammatik norma pozulmuşdur?

- √ Hər iki şəxs məğlub olmayacağına inanırdılar.
- Bu əhvalat qələmə alınmalıdır.
- Göydən üç alma düşdü.
- Mən də dincələcəyəm.
- Mən tarixi yerlərə səyahəti xoşlayıram.

457. Hansı cümlələrdə orfoqrafik normanın pozulması müşahidə olunur?1. – Şeylərini satmışam,- dedi, - görürsən, bala-bala ötürürəm içəri.2. Dur gedek, mənəim şeylərimi ver, mən sənin kimi əclafnan oturmaram.3. Buzbulağa da qar yağımı, görəsən....?4. Taxsır özündədir, özün oturub sataydın.5. Bostanın böyründə bir əncir ağacı vardı, yarpaqları payızda da gömgöy olurdu.

- √ 2,4
- 2.5
- 4.5
- 1,2
- 1.5

458. Hansı cümlədə leksik norma pozulmuşdur?

- √ Quşlar nəcib nəğmələri ilə insanı valeh edir.
- Avqustun isti günləri ötüb keçdi.
  - Cəmilə divanda oturub gəlinciyini oynadırdı.
  - Bir müddətdən sonra tufan sakitləşdi.
  - Qızıl payız gəlib çatdı.

459. Yazılı ədəbi dilin ilk nümunələri bunlar olmuşdur: 1. dövlət sənədlərinin dili. 2. müxtəlif məzmunlu plakatların dili. 3. qəzetlərin dili. 4. dövlət başçılarının məktublarının dili. 5. elmi kitabların dili. 6. bədii əsərlərin dili

- √ 1,4,6
- 1,2,3
  - 4,5,6
  - 3,4,5
  - 2,3,5

460. Biri müraciət etiketidir:

- √ Bağışlayın!
- Allah rəhmət eləsin!
  - Yaxşı yol!
  - Mübarək olsun!
  - Salamət qalın!

461. “İşə tez- tez gecikirsiz?” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- √ fonetik
- qrammatik
  - fonetik və qrammatik
  - fonetik və leksik
  - leksik

462. “..... hər bir xalqın dilində onun milli təfəkkürünə, etnoqrafiyasına uyğun olaraq işlədilən ifadələrdir” cümləsində nöqtələrin yerinə yazılmalıdır:

- √ nitq etiketləri
- dil
  - nitq fəaliyyəti
  - natiqlik
  - nitq

463. “Anam başımın yanında dua deyirdi” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?

- √ leksik
- qrammatik
  - leksik, qrammatik
  - orfoqrafik
  - fonetik

464. Nitq istisnaları nədir?

- √ ədəbi dildəki qeyri-normativ hallar
- ədəbi dil normasının pozulması
  - üslublardan birinin ədəbi dildə aparıcı rol oynaması
  - müəyyən ədəbi dil normasının qeyri-məhdud işlənməsi
  - ayrı-ayrı müəlliflərin nitqində köhnəlmiş sözlərdən istifadə edilməsi

465. Qrammatik normanın pozulduğu cümlələri göstərin: 1. Keçim Qarayazı düzənliyindən, qatım qabağıma ilğimlərini. (İ.İsmayılzadə)2. Yol azmısan bu payızın çənində, Ağacdələ, ağılın itib sənin də. (M.İsmayıl)3. Cahandar ağa tufəngini çiyindənən alıb çaxmağı hərlədi.4. Kişi yola düşəndə dan yeri yenicə ağırdı.
- √ 1.2
  - 3.4
  - 2.3
  - 1,4
  - 1,3
466. “Çayçı tez-tez təzə çay düzəldirdi” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?
- √ leksik
  - qrammatik
  - orfoepik
  - orfoqrafik
  - fonetik
467. Aşağıdakılardan hansı orfoepik qaydaya aiddir?
- √ “m” və “n” samitləri ilə bitən sözlərin tələffüzündə çıxışlıq hal şəkilçisinin –nan2 kimi işlənməsi
  - “fənn” sözünə samitlə başlanan şəkilçi artırıldıqda qoşa samitlərdən birinin düşməsi
  - xüsusi isimlərin böyük hərflə yazılması
  - sifətin çoxaltma dərəcəsini əmələ gətirən “tünd” sözünün defislə yazılması
  - “sınıf” sözünə saitlə başlanan şəkilçi artırıldıqda son saitin düşməsi
468. “Dərsin yerini kitabınızda iz eləyin” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulub?
- √ leksik
  - orfoqrafik və qrammatik
  - orfoepik
  - qrammatik
  - orfoqrafik
469. “O, şiddətli adamdır” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?
- √ yalnız leksik
  - qrammatik, leksik
  - orfoepik, qrammatik
  - leksik, orfoqrafik
  - yalnız orfoqrafik
470. “Mənə də çay tökün” cümləsində ədəbi dilin hansı norması pozulub?
- √ leksik
  - qrammatik
  - leksik və qrammatik
  - fonetik və leksik
  - fonetik
471. Hansı bənddə leksik norma pozulmuşdur?
- √ Gəzintidən yorğun qayıdan Ceyhun yerinə yığılıb yatdı.
  - Tarlada suvarma işləri başa çatdı.
  - Yalvarma, yalvarma o cəllada sən!
  - Çay tökülüb süfrəni ləkələdi.
  - Zəhmət olmasa, mənə bir stəkan çay süz.
472. Nitq etikətləri barədə yürüdülmən hansı fikir səhvdir?

- √ Bütün nitq etiketləri müəyyən dövrdə işlənilib sonra ünsiyyətdən çıxır.
- Nitq etiketlərinə nitq yarlıqları da deyilir.
- Nitq etiketləri nitq mədəniyyətinin mühüm göstəricisidir.
- Onlardan yerində istifadə səmimi münasibət yaradır.
- Müraciət etiketləri rəsmi və qeyri-rəsmi olur.

473. Nitqin düzgünlüyünün pozulması hansı səbəbdən yaranır? Ən tam olanı qeyd edin:

- √ dilin fonetik, leksik və qrammatik quruluşunu bilməməkdən
- orfoqrafiya qaydalarına əməl etməməkdən
- sözün leksik mənasını bilməməkdən
- orfoepiya qaydalarına əməl etməməkdən
- nitqdə uzunculuğa, təkrara yol verməkdən

474. Nitqin dəqiqliyi dedikdə nə nəzərdə tutulur?

- √ fikrin ifadəsi üçün birbaşa tələb olunan sözün, ifadənin və ya cümlənin seçilməsi
- yalnız həqiqi mənada başa düşülən sozlərdən istifadə olunması
- qrammatik normalara əməl olunması
- mücərrəd anlayışlardan istifadə edilməsi
- orfoqrafiya qaydalarına düzgün əməl edilməsi

475. Feil kökünə əvvəl sadə şəkil şəkilçisi, sonra isə qrammatik məna növünün şəkilçisi artırılmışdır. Hansı norma pozulmuşdur?

- orfoepik, qrammatik
- √ qrammatik
- orfoepik
- leksik
- fonetik, leksik

476. Nitqə aid əlamətlərdən biri səhvdir:

- √ Ünsiyyət vasitəsidir.
- Fərdidir.
- Dəyişkəndir.
- Şifahi və yazılı şəkildə mövcud olur.
- Törəmədir.

477. Bəndlərdən birində uzlaşma pozulsa da, qrammatik norma pozulmamışdır:

- √ Dünyalar titrədi, aləmlər mayallaq aşdı, fələklər bir-birinə qarışdı. (C.Məmmədquluzadə)
- Xalqın hamısı, demək olar ki, Yusif Sərraca qarşı idilər.
- Yenə öz yerində yuvarlanır ay.
- Nəfəsi kəsildi, özünü yaxınlıqdakı işıq gələn evə catdırmağa tələsdi.
- Şagirdlərdən ikisinin cavabı müəllimi qane etmədi.

478. XX əsrin 40-80 – ci illərində ümumişlək olub, indi tarixizmə çevrilən sözlər hansı cərgədə verilmişdir?

- √ pioner, kolxoz
- ayıtmaq, tanıq
- dürlü, qaynaq
- samovar, demokratiya
- sayru, nəsnə

479. Azərbaycan nümayəndə heyətinin üzvünün Avropa Şurasındakı çıxışı natiqliyin hansı sahəsinə aiddir?

- √ siyasi natiqlik
- akademik natiqlik
- işgüzar natiqlik
- inzibati-idarə natiqliyi

- bədii natiqlik

480. Fonetik normanın pozulduğu cümləni tapın:

- ✓ Görəsən, bizim ağılımız bu sirləri açə bilər?
- Toyuqlardan bir neçəsi hindən çıxıb, dən yemək üçün həyətə dağılışdılar.
- Vaxtilə müxtəlif işlərdə fəaliyyət göstərsə də, indi evdə dururdu, heç bir işə getmirdi.
- Mənə elə gəlirdi ki, sabah yuxum mütləq doğruya çevriləcək.
- Məhəbbətin ləzzəti nikah evinin kandarına kimidir.

481. Fonetik normanın pozulduğu cümləni tapın:

- ✓ Bilənlər bilmiyənlərə desinlər.
- Yeyərsən qaz ətini, görərsən ləzzətini.
- İşi dayandıрмаğı əmr buyurublar.
- Könlüm quşu qanad çalmaz sənsiz bir an, Azərbaycan!
- Gələnlər bir azdan kor-peşman dağılışdılar.

482. Biri orfoqrafik normanın pozulmasıdır:

- ✓ Roma rəqəmləri ilə yazılan sıra saylarından sonra “-c14” şəkilçisinin qoyulması
- uzun saitli heca ilə vurğulu hecanın üst-üstə düşməsi
- sözə əvvəl leksik, sonra qrammatik şəkilçinin artırılması
- xüsusi isimlərin böyük hərflə yazılması
- söz ortasında yanaşı gələn iki müxtəlif kor samitdən ikincisinin cingiltili tələffüz olunması

483. Nitq istisnaları (ədəbi dildəki qeyri- normativ hallar) hansı şəraitdə meydana çıxır? Düzgün fikirləri secin:1. öz dövrünü keçirmiş nitq vahidləri bu və ya digər üslubda “ilişib” qalanda. 2. cümlədə durğu işarələri düzgün qoyulmadıqda.3. yeni meydana çıxan nitq vahidləri bir müddət normativləşməyəndə.4. orfoepiya qaydalarına əməl edilmədikdə.5. qrammatik normalara etinasızlıq göstərildikdə

- ✓ 1,3
- 2,4
- 3,4,5
- 1,2,3
- 1,3,5

484. “Onlar Xəmsəni dəfələrlə oxumuşlardı” cümləsində hansı norma pozulmuşdur?

- ✓ orfoqrafik, qrammatik
- yalnız leksik
- yalnız orfoqrafik
- yalnız orfoepik
- yalnız qrammatik

485. Özləşmə anlayışına nələr daxildir? Biri səhvdir:

- ✓ dildəki bütün alınma termin və şəkilçilərin Azərbaycan (türk) qarşılığı ilə əvəzlənməsi cəhdi
- alınma sözlərin bəzilərinə qarşılıq tapmaq cəhdi
- alınma sözlərin milliləşdirilməsi cəhdi
- ədəbi dili başqa dillərin təsirinə məruz qalmaqdan xilas etmək cəhdi
- ədəbi dili etnik yaddaşına qaytarmaq cəhdi

486. Hansı cümlələrdə artıq sözlər nitqin mükəmməlliyinə nöqsan gətirir?1. Təriflər yalnız onları bəyənen insanları korlayır.2. Özünə hörmət etməyən başqalarına da hörmət etməz.3. Ümid qızıl kimidir, heç bir mühitdə paslanmaz.4. Nizamının qəzəlləri, Nizamının poemaları XX əsrin 40-cı illərində dilimizə tərcümə olunmuşdur.5. Boş-bikar oturmaq əvəzinə, başqasının qeybətini eləmək əvəzinə iş görsəydiniz, yaxşı olardı.

- ✓ 4,5
- 3,4
- 1,5
- 2,4,5

- 1,2,3
487. Sürünən keçi gəlir,Saymışam, üçü gəlir.Çıxağın tamaşaya , Yarımın köçü gəlir.Nümunədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?
- √ fonetik, qrammatik
- yalnız leksik
  - yalnız qrammatik
  - yalnız fonetik
  - fonetik, leksik
488. ... qeyri-türk mənşəli sözlərin əleyhinə yönəlir və məhz həmin sözlərə qarşılıq tapmaq cəhdindən ibarətdir.Nöqtələrin yerinə hansı söz artırılmalıdır?
- qrammatika
  - Azərbaycan lüğətçiliyi
  - nitq istisnaları, nitqin düzgünlüyü və dəqiqliyi
  - natiqlik
- √ özləşmə
489. Ədəbi dil haqqındakı fikirlərdən biri yanlıştır:
- √ Nitqlər, çıxışlar, mühazirələr və s. yazılı ədəbi dilə aiddir.
- Ədəbi dilin yazılı və şifahi formaları var.
  - Yazılı ədəbi dilin ilk nümunələri dövlət sənədlərinin, dövlət başçılarının məktublarının və bədii əsərlərin dili olmuşdur.
  - Şifahi ədəbi dil orfoepik normalara tabe olub, səslənən dildir.
  - Ədəbi dil həm fonetik, həm leksik, həm də qrammatik normalara əsaslanır.
490. Dilə aid edilən əlamətlərdən biri yanlıştır:
- √ Özünəməxsus quruluşu, ifadə imkanları yoxdur.
- Dil əsasdır.
  - Tarixən çox az dəyişikliklərə uğrayır.
  - Ünsiyyət vasitəsidir.
  - Mücərrəd işarələr sistemindən ibarətdir.
491. “Düşmənlə aparılan ağır döyüşlərdən birində qəhrəmancasına vəfat etdi o”. Cümlədə ədəbi dilin hansı norması pozulmuşdur?
- √ leksik, qrammatik
- orfoqrafik
  - orfoqrafik, leksik
  - qrammatik
  - leksik
492. “Jest” sözünün izahı hansı cavabda daha dəqiq göstərilib?
- √ Əl- qol hərəkətlərindən məqsəduyğun istifadə etməkdir.
- Üz əzələlərinin mənalı hərəkətidir.
  - Razılıq bildirən nitq etiketidir.
  - Düzgün nitqə verilən şərtlərdən biridir.
  - Dialekt sözüdür.
493. Nitqə müəyyən emosionallıq, sözlə ifadəsi mümkün olmayan çalarları gətirən vasitələr:1. satira 2. jest 3. etiket 4. alleqoriya 5. mimika
- √ 2.5
- 3,4
  - 3.5
  - 2.3
  - 1,2
494. Cümlədə söz sırasına əməl olunmasa, ədəbi dilin hansı norması pozular?

- √ qrammatik
- orfoepik
- leksik
- fonetik
- orfoqrafik

495. Biri qeyri-rəsmi müraciət etiketidir:

- √ qadası
- cənab
- bəy
- yoldaş
- xanım

496. Biri natiqliyin sahəsi deyil:

- √ publisistik natiqlik
- siyasi natiqlik
- inzibati-idarə natiqliyi
- işgüzar natiqlik
- bədii natiqlik

497. Nitq normalarının tarixiliyi haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Dövr keçdikcə ədəbi dilin normasında əvvəlkindən fərqli müəyyən əlamətlər, keyfiyyətlər meydana çıxmır.
- Leksik normadan fərqli olaraq, ədəbi dilin fonetik və qrammatik normalarında dəyişiklik ləng gedir.
- Nitq normalarının tarixiliyi ədəbi dilin inkişafının, təkmilləşməsinin nəticəsidir.
- 1930-cu illərə qədər Azərbaycan ədəbi dilinin fonetikasında əlifbada xüsusi hərflə göstərilən “sağır nun” adlı səs var idi.
- Norma tarixi kateqoriyadır.

498. Fikirlərdən biri səhvdir:

- √ Dialektologiya sözlərin mənşəyini öyrənir.
- Lüğətçilik dilçiliyin praktik sahəsi olub, lüğətlərin tərtibi prinsiplərini öyrənir.
- Şifahi ədəbi dil orfoepik normalara tabedir.
- Azərbaycan dilinin leksik normasının keyfiyyətini milli leksika müəyyən edir.
- Rəmzi mənalardan ideoqrafik yazıda istifadə olunur.

499. Götürmür bizləri qəbir, Koroğlu,Səni bezdirmədi səbir, Koroğlu?Hardasan, umudum, ya bir Koroğlu,Qoşun yollarda qalıb (Akif Səməd)Nümunədə ədəbi dilin hansı normaları pozulmuşdur?

- √ fonetik və qrammatik
- leksik və qrammatik
- leksik
- fonetik və leksik
- fonetik

500. Dil və nitq haqqında deyilənlərdən biri səhvdir:

- √ Nitq dildən fərqli olaraq heç vaxt dəyişmir.
- Dil ünsiyyət vasitəsi olub, mücərrəd işarələr sistemindən ibarətdir.
- Dil tarixən çox az dəyişikliklərə uğrayır.
- Dil əsasdır, nitq ondan törəmədir.
- Nitq ünsiyyət prosesidir, bu və ya digər məlumatın ifadə tələbinə uyğun olaraq dilin ifadə imkanları əsasında meydana çıxır.